

PIK LV, Ч. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1998 — JUNE

№. 6, VOL. LV

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK LV,

ЧЕРВЕНЬ

Ч. 6

Виходить раз у місяць
видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
Неприбуткова організація

Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**

Редактор англійської частини — **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки

Марта Богачевська-Хом'як

Любов Волинець

Анна-Галія Горбач

Іванна Рожанковська

Ярослава Рубель — член Екзекутиви США
для справ преси

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор-бухгалтер **М. Орися Яцусь**

Тел/Факс: (732) 441-9377

Річна передплата в США

Для членів США \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Поодиноке число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

ЗМІСТ

Галина Могилюк . Вклоняюся	1
Микола Кагарлицький . Тернистий лет орлиці	1
Василь Скуратівський . Червень — літо зарум'янив	4
Галина Лашенко . Нестор Нижанківський	5
Галина Стельмащук . Квітка на капелюсі	7
Іван Керницький-Ікер . Практичний дарунок	9
Валентина Юрченко . Жінка у відродженні української духовости	10
Вадим Павловський . Перше українське жіноче об'єднання в Києві	11
Вісті з Централі	14
Ірина Вільде . Ти	14
Our Life	
UNWLA Honors Dina Udovenko	15
News from UNWLA Headquarters	16
Hélène Turkewicz-Sanko . Patterns in Ukrainian Embroidery	18
Martha Bohachevsky Chomiak . Women and the Elections in Ukraine	21
Bozhena Olshaniwsky . Presentation and Discussion on U.S. Immigration Law	22
Новини СФУЖО	23
Христя Навроцька . Наше харчування	24
Хроніка Округи	25
Дописи округ і відділів	27
Пожертви	30
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36

Ілюстрації Зоряни Сохацької-Атлантової.
Illustrations by Zoriana Sokhatska-Atlantova.

*На обкладинці: Мирон Левицький, "Любить, не любить".
1971 р. Олія на дошці. Збірка С. Гривінської.*
*On the cover: Myron Lewytzkij, "Love Me, Love Me Not", 1971.
Oil on panel. Collection of Mrs. S. Hrybinsky.*

OUR LIFE

VOL. LV

JUNE

No. 6

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**

English Editor — **Tamara Stadnychenko**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President

Martha Bohachevsky Chomiak

Anna-Halla Horbach

Iwanna Rozankowskyj

Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair

Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Tel.: (212) 674-5508 Fax: (212) 254-2672

Business administrator: **M. O. Jacus**

Tel/Fax: (732) 441-9377

Annual subscription in the USA for UNWLA members ... \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00.

Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.

Single copy \$3.00

*Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів,
статтей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копії, що були
поміщені чи переслані до інших видань.*

*Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування
з приводу невикористаних матеріялів.*

*Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріяли і ви-
правляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди
відповідають поглядам редакції.*

*Переклади і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням
джерела.*

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

*Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою
"редакторів".*

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

*Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і
прізвища поданих осіб.*

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National
Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1998 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ГАЛИНА МОГИЛЬНИЦЬКА

* * *

Вклоняюся доземно небесам
І вічним зорям, що горять над нами,
Вклоняюся землі під небесами,
Її полям, і водам, і лісам.

Задимленим, затруєним до ран,
Вклоняюсь їм крізь сплески радіацій,
Живучості народів, мов і націй
Вклоняюсь крізь пророцтва відмирань.

Гордині духу кланяюсь до ніг,
Стократно вбитій і стократ воскреслій,
Що понад нею — тільки честь і чесність,
І гордий рід мій, що її зберіг.

(Фрагмент ліро-епічної історичної поеми "Рогніда")

МИКОЛА КАГАРЛИЦЬКИЙ

ТЕРНИСТИЙ ЛЕТ ОРЛИЦІ

Середнього зросту. Попри літа ще доволі енергійної постави молодича. Горда, аж велична хода. Просте миле повновиде обличчя полтавки з чорними бровами, грайливими карими очима, чорним, як смоль, волоссям, охайно зібраним у тугу косу. З разками доброго намиста на шиї. Неодмінно в чудовій сорочці полтавського чи поліського краю. В терновій хустці на голові чи на плечах. Її безпомильно впізнаєш і вирізниш у будь-якій юрмі. Відчувається, що вона — від землі, від поля, хоч і давно проживає в урбанізованому місті, а тому й сприймається як клясичний тип української жінки-характерниці, поетично оспіваної Іваном Нечуєм-Левицьким. Цій яскравій зовнішності цілком відповідає і внутрішня сутність героїні: висока моральність, порядність, твердий характер, непідкупність переконань, мужність у доланні труднощів, наполегливість у досягненні мети, величезна працездатність і набута впродовж десятиліть науково-дослідницької праці ерудитія в царині народної культури, жертвоність заради її буття у вічності. А ще їй притаманне вміння не просто предметно й логічно говорити, а й переконувати, навертати в свою віру і співбесідника, і мільйонну аудиторію слухачів етеру.

Ви вже здогадалися, про кого мова, — звичайно ж, про Лідію Орел, знану й шановану в Україні жінку-етнографа, матір двох синів Тараса (естрадного композитора) й Івана (перекладача з іноземних мов), славних відданих українській ідеї синів Яценків. Батько ж бо їхній — легендарна постать, закоханий у пісню Лесин Лукаш (дарма, що давно вже вкритий

свиною), для багатьох дивакуватий, але вже й звичний Маестро з сопілкою, композитор, музикознавець, фолкльорист, лавреат Державної премії України імени Тараса Шевченка, незмінний (і незамінний!) керівник етнографічного хору "Гомін", гнаного й цькованого комуністичним режимом і відродженого до життя в новій незалежній Україні. Лідія Орел у цьому гурті ентузіястів пісні — права рука чоловіка, помічниця й порадниця в підготові тематичних програм виступів, до того ж постійно на сторожі вбрання, головних уборів, жіночих оздоб хористів.

У ці ювілейні для пані Лідії дні хотілося б говорити про її успіхи, творчі злети, однак не випадає: її доля, як і доля вірного подружжя, — драматична. Бо ж мільйонним шанувальникам народних традицій, звичаїв, побуту рідного народу, ім'я Лідії Орел стало широко знаним лише від 1988 року, коли вона розпочала в етері цикл передач "Витоки", присвячених народній культурі. Їх змінив унікальний у практиці національного радіо новий — "Україна очима етнографа", що звучав близько двох з половиною років. І ось знову започаткувала два нові цикли — "Нашого цвіту по всьому світу", де йдеться про народну культуру українців Берестейщини, Холмщини, Пряшівщини тощо, "Обряди й звичаї", в якому тактовно закликає не лише відзначати традиційні народні свята, але й відповідно готуватися, наструнювати на них свої душі.

У царині нашого національного народознавства, зокрема в площині етнографії, традицій, побуту, звичаїв, фолкльору, вірувань українців колосальними

*Лідія Орел.
Lidia Orel.*

знаннями Лідія Орел просто приголомшує. Поклавши руку на серце, беруся з усією відповідальністю твердити, що вона в цій ділянці — унікальна енциклопедія знань, дивовижна оповідачка, пильна дослідниця і невтомна трудівниця. Її подвижницькі передачі про культуру й побут українських регіонів і областей, доповнені ще й українським зарубіжжям (їх ініціатор і втілювач у житті радіожурналістка Тетяна Теодорович) — то яскрава сторінка в роботі національного радіо.

У безпосередніх за висловом оповідах Лідії Орел перед очима радіослухачів зримо постають у всій першозданній самобутності області й регіони, тільки для них характерним вбранням, вишивкою, манерою вдягатися дівчат і парубків, молодиць і чоловіків, бабусь і дідусів, тільки для них неповторними центрами гончарства, кераміки, ткацтва, килимарства, різьблення й карбування, тільки їм притаманними пісенним мелосом, переказами, легендами, віруваннями, магією. В безмежному етнографічному матеріалі Лідія Орел почувається, як риба в воді, бо власними ногами сходила, на місцях дослідила, збирала унікальні скарби. До того ж вона органічно поєднує минуле з сучасним, віддає належне письменникам, науковцям, фолкльористам, етнографам саме того краю, про який веде щирю мову, відновлює в нашій пам'яті призабуті імена подвижників на ниві рідної культури.

І на гадку часто зринає: зібрати б докупи, розшифрувати оті її радіорозповіді й видати окремим виданням — мали б оригінальний підручник із народознавства для педагогів, студентів і учнів. Усвідомлюю, що за наших економічних негараздів це здійснити важко. Але треба б задля майбутнього, аби наша приспана віками й десятиліттями пам'ять поверталася з небуття, аби до своєї національної духовності припадали спраглими вустами нинішні й

грядущі покоління українців.

Наголошую на цих радіоциклах тому, що в них Лідія Орел глибоко розкрилася перед мільйонною аудиторією слухачів. Власне, вони стали для неї стартовою доріжкою, фінал якої — визнання непересічного таланту самобутньої одержимиці — дослідниці й пропагандистки нескореної в творчості душі нашого народу, отої первинної творчості, на якій зросли й народні майстри, і художники-професіонали.

Кажу про офіційний старт і успішний злет, бо в коричневошкірій Україні талант Лідії Орел не те що замовчували — осквернювали і всіляко переслідували. Топтатися по ній комуно-кагебістські власті розпочали ще з 1963 року, коли вона вперше виступила на захист рідної мови в стінах альма матері, де по закінченні українського відділу філологічного факультету Київського університету імені Тараса Шевченка залишилася працювати редактором навчальних фільмів при університетському видавництві, фінансованих Міністерством освіти. Потім було 22 травня 1965 року: вона в товаристві сміливців співала Шевченкових пісень біля підніжжя пам'ятника Кобзареві — і за це її звільнили з альма матері. Заледве склала кандидатський мінімум у Педагогічному інституті для навчання в аспірантурі — і звідси її хутенько позбулися. А коли у квітні 1968 року в стінах Будинку літераторів на вечорі з нагоди 200-річчя Коліївщини вона разом з Леопольдом Яценком й іншими одважцями поставила і свій підпис під відозвою, котра таврувала репресивні дії, що чинилися над Вячеславом Чорноволом, Іваном Дзюбою, Іваном Світличним, Євгеном Сверстюком, її життя обернулося у справжнє пекло. Не встигла навіть познайомитися з учнями і вчителями шкіл ч. 47 і ч. 59, як їй приписали пропаганду українського буржуазного націоналізму... на лекціях, — і дирекції поспішили позбутися її, аби не мати клопоту. До неї в дім приходили з обшуками, безперервно викликали в "гості" до сірого будинку по Володимирській, 33, вимотували нерви, навіть змушували підписати пасквіль на Оксану Мешко, її сина Олесья Сергієнка, на Івана і Надію Світличних, які, бачите, заважають розвиткові української національної культури, що "пишно розквітла під зорею великого жовтня". Не поставила свого підпису — боронило сумління. А тут ще посадили в КПУ (камера попереднього ув'язнення — була така на вул. Січневого повстання) — "ледацюгу", "трутня", "нахлібника" та ще й зятятого націоналіста Леопольда Яценка! Три дні розшукувала пропалоного, розшукала з допомогою композитора Георгія Майбороди, прибігла з синами на побачення, сльозами зрошує його обличчя, а він до неї: "Лідусю, не прихопила з собою нотного паперу?" Сміх і гірх. Утім, вона вже звикла саме до такого свого Леопольда.

Доведена до відчаю переслідуваннями, нерво-

вими стресами, нічною працею за кусень хліба для дітей, родини, вона виснажилася, серйозно захворіла й на цілий рік лягла в туберкульозний диспансер на лікування.

1971 рік. Довідавшись про палке, ба навіть фанатичне захоплення народною культурою і драматичне матеріальне становище Лідії Орел, директор новоствореного музею просто неба Володимир Сікорський запросив її на роботу. "Працюй і не висувайся, не встравай у дискусії, суперечки, бо ж за тобою стежитимуть! Не потрапляй на очі офіційним чинушам, інакше тебе і звідси витурять. Де притулишся? Думай, що ти потрібна дітям! І шануйся, може ж, настануть колись кращі часи!" — напучував керівник, ризикуючи і власною кар'єрою.

Для зведення музею вона не щадила ні сил, ні здоров'я. Він став часткою і її життя, сподівань. Їздила по Україні, збирала народні вироби для оформлення і оздоблення хат, вивчала народну архітектуру, побут і звичаї кожного регіону й поверталася щасливою з безцінним багажем. Та коли у травні 1976 року перший секретар ЦК КПУ Володимир Щербицький перерізав стрічку — і перші відвідувачі (звичайно ж, компартійна номенклатурна свита!) переступили поріг Державного музею народної архітектури та побуту УРСР, Лідію Орел, душу й серце музею, до церемонії відкриття не допустили. Несподівано післали на два тижні у відрадження до Ленінграду вивчати мистецтво народів Союзу в Державному етнографічному музеї народів СРСР. І вона вивчала... найбагатшу, пограбовану в Україні, колекцію національного мистецтва! А коли повернулася, до відповідалних експертів по музею її не допускали, за нею відкрито шпигував спеціально приставлений тип, який навіть не приховував своєї професії сексота. Їй також заборонялося спілкуватися з іноземними туристами, супроводжувати в подорожах по музею. А вона ж чи не найкраще знала історію кожного регіону, встановленої тут хати, садиби, найцікавіше могла розповісти про кожен експонат на подвір'ї, в інтер'єрі.

І справжнім закоханням Лідії Орел стало українське Полісся, ціховане 26 квітня 1986 року чорнобильською катастрофою. Вона була серед тих небагатьох подвижників, хто доклав зусиль, аби врятувати чорнобильську народну культуру і культуру прилеглих до неї сіл і містечок Житомирщини, зібравши понад 10 тисяч експонатів! А взагалі для музеїв під час подорожей вона придбала понад 15 тисяч унікальних експонатів серця й рук рідного народу! Повнячи цю гідну подиву працю, вона не задумувалася, стежать за нею чи ні.

А її невсипно пильнували і забороняли друкуватися в українській радянській пресі, в кожнім слові вбачаючи націоналізм. Тоді вона вдалася до співробітництва у варшавському "Нашому слові", однак після кількох публікацій кагебісти спохопилися й перекри-

ли туди дорогу. Засимпатизував їй всесоюзний журнал "Декоративное искусство", однак після публікації там статті про Івана Гончара з нагоди його 70-річчя зчинився шум і до співпраці більше не допустили. І все ж якось друкувалася і під псевдонімами, і під чужими іменами, бо народна культура хвилювала її, прагнула в ній саморозкритися, бо знала про неї так багато, як ніхто.

Тільки тепер, у незалежній Україні вона розкрилася, та дається взнаки підірване здоров'я, а надто зраджує її зір.

На сьогодні у творчому доробку Лідії Орел — 200 друкованих статей, розвідок, есеїв, опублікованих і в нас, і за рубежем. Та найбільше енергії вона вкладає в книжки, в них хоче проявити себе як творча особистість. Уже вийшов посібник "Програма, методичні поради і запитальники для збирачів народної творчості і викладачів народознавства". Але наклад його 2 тисячі примірників. Чи сміємо говорити, що він дістався тим, кому доконче потрібний? Обіцяють перевидати більшим тиражем, та обіцянка — цяцянка, а на народознавчу літературу в українських школах, вищих навчальних закладах — голод.

У течці видавництва "Леся" чекає благословення в світ рукопис унікального в практиці народознавства і шевченкознавства видання — "Народна культура Шевченкового краю" У видавництві "Либідь" ніяк не проб'є собі зелену вулицю не менше самобуття її праця "Українські родини", в якій зібрано етнографію, звичаї, побут українців від коліски до труни. Чекає видавця така потрібна народним майстриням робота "Українські рушники" зі самобутніми тоновими й кольоровими зразками узорів.

Від 1976 року в музеї просто неба Лідія Орел систематично організовує й проводить обрядові свята й дійства — веснянки, гаївки, купальські вогні, петрівки, зажинки й обжинки, різдвяні вертепи, щедрівки — з одного боку, весілля, хрестини, толόки, вечорниці тощо — з другого з участю сільських народних мистців з усіх регіонів України. За цей час зібрався оригінальний фотоархів, який вона ретельно опрацьовує, постачає необхідними розвідками й коментарями і плянує видати у двох томах. А ще ж вона систематизовує, описує, наочно ілюструє культуру поліського краю, якій віддала понад 25 літ творчої праці.

Хто ж знайдеться і видасть цей її багатолітній труд?! У тій, комуністичній Україні працю Лідії Орел зневажали, обкидали болотом. А ця, нова соборна Україна, чи схилиться в поклоні перед подвижництвом Орлиці, яка жила й живе з вірою у воскресіння її народної культури? Чи явить світові її титанічну працю в книжках? Дай-то, Боже, здійснитися її благородним задумам — і буде вона найщасливішою українкою у світі!

Здоров'я й непогамованого творчого лету, Орлице!

м. Київ

ЧЕРВЕНЬ — ЛІТО ЗАРУМ'ЯНИВ

Цю барвисту і влучну приказку я почув з вуст мами. "То, може, ви знаєте, — спитав я, — звідки червень узяв собі назву?" Мати окинули поглядом хату. На покуті вигравав квітами рушник — великі ружі на білій полотнині. "Бачиш, як довго цвітуть квіти. То їх іще твоя бабуся, а моя мати, дівуючи, вишила. Літ йому та й літ, а проте, наче вчора мережано ці узорі. Таку лучку, що з літами не вицвітає, можна було фарбувати лише червцем. Колись з цієї комахки у нас готували красники. Мабуть, від того й пішла ся назва, бо збирали личинки у червні".

Про походження наймення першого літнього місяця існує найбільше гадок. Жодному з його старших братів не випало такої пильної уваги з боку мовознавців та дослідників народного агрокалендаря. Та це й зрозуміло: полудень року ввібрав найконтрастніші його ознаки. Одні вважають, що назві прислужилося масове цвітіння квітів, зокрема, маку й півонії; інші стверджують, буцім назва пішла від зачервонілих суниць та черешень, котрі починають визрівати; дехто схильний пояснювати походження слова тим, що в цей час найяскравіше світить сонце — саме з 20 по 22 червня настає період найвищого сонцестояння, коли день удвоє перевершує ніч. Небезпідставні міркування дослідників бджільництва: адже саме цієї пори матки починають найактивніше відкладати личинок — плодити черву.

В червні з'являється й сокоживна комаха кошеніль. Один з її різновидів — восковий червець — використовували для отримання "білого воску", а з самої кошенілі добували червону фарбу. Цей промисел відомий був у Київській Русі ще з X століття. Серед інших оброкових повинностей, древліани змушені були давати київським князям "по ложці червецю з осідла". Виготовлений з нього високоякісний барвник застосовували на фарбування бойових знамен (звідси й вислів "червлений стяг"). Крім того, славнозвісна "руська фарба" мала величезний попит в іноземців. Візантійські купці спеціально споряджали по неї каравани до Києва. Навіть море, через яке пливли іноземці, називали в давнину Червоним, і тільки згодом воно транскриптувалося в Чорне.

Рецепт виготовлення червеної фарби тримали в глибокій таємниці. Відтак попит на неї на світовому ринкові був величезний. Ось чому, колонізувавши українські землі, польська шляхта в першу чергу намагалася монополізувати цей "ходовий промисел". У рукописному трактаті про народний календар Овруччини, з яким я недавно познайомився у Львівській науковій бібліотеці імені Василя Стефаника, стверджувалося, що до 1848 року "у багатьох селах повіту селяни були зобов'язані інвентарями давати податок із червецю, до чого вживано міру дерев'яної ложки".

Значним осередком цієї торгівлі згодом стала Галичина, звана Червоною Руссю. Яків Головацький з цього приводу писав: "Стародавні червенськіє городи особливо займалися роздобуванням і торгівлею сего предмета і від нього получили своє названє".

Проте в народі, поряд з офіційною, існувало й,

далебі, побутує нині чимало регіональних означень. Ще в давній Русі первісток літа називали "кресником" чи "кресенем", оскільки язичники пов'язували своє життя із "небесним вогнем" — сонцем. Адже слово "крес" означало "живлющий вогонь". А саме, як уже мовилося, на червень припадає період найвищого сонцестояння. Була й інша накличка — "ізок", тобто місяць сюрчання коників.

Взагалі народні назви всіх місяців споріднювалися з природними ознаками. Ось чому червень ще звали "гедзнем", "кезднем", "бізднем" чи "безднем", бо під цю пору з'являються надокучливі гедзі та сліпаки, котрі бунтують корів і коней. Деінде його іменували й "червивим місяцем" — це пора розвитку гусені. Відомий український етнограф Володимир Шухевич зафіксував на Гуцульщині й таке означення червня — "гнилець" (у цей час настає пора сінокосів та zalivних дощів, які надто дошкуляли селянам). Згідно з повір'ям, червивого місяця не можна було заготовляти й деревину для житла, бо її швидко точитиме шашіль.

Співзвучні назви місяця і в деяких інших слов'янських народів. У білорусів — "червень", поляків "червець", чехів "червен". Давньоболгарська мова також фіксує термін "чрвен" (щоправда, це стосується наступного місяця — липня). Проте у творах наших клясиків зустрічаємо й назву "іюнь". Генеалогія цього слова походить од ймення давньоримської богині Юнони — покровительки подружнього життя.

Здебільшого на червень припадали зелені свята, якими язичники віншували буйне пробудження природи. Своє обійстя вони прикрашали живими гілками, квітами й пахучими травами. У ці дні люди виходили на лісові галяви, щоб віддячити природі за буйнозелість. Цей справді поетичний обряд утверджував глибоку пошану людини до природи, її краси й неповторності.

Напередодні зелених (зауважмо, яка гарна назва!) свят наші предки відзначали так званий "кличаний тиждень". Господарі виходили в ліс, щоб "закличити", тобто "прорубати" місце для майбутнього поля; вибрана в цей період ділянка мала давати щедрий і багатий врожай. На клечаному тижні годилося конче завершувати сівбу ячменю. Натомість заступав русальний або мавський тиждень. Молоді, зокрібно дітям, заборонялося ходити полями. Дослідники традиційного побуту українського селянства вважають, що це зумовлено чисто господарськими потребами — саме починало красувати жито, колосся наливалось зерном, а отже толочити його не можна (буцім "залоскочуть мавки").

І в наш час з червнем пов'язані цікаві обряди. Лісівники щороку оголошують його місяцем тиші — птахи й звірі якраз виводять своє потомство. Не випадково на цей період припадають Всесвітні дні захисту дітей та охорони навколишнього середовища. Червень, отже, не тільки літо рум'янить — він розмежовує навіпі річний цикл. Від того іменують його ще й полуднем року.

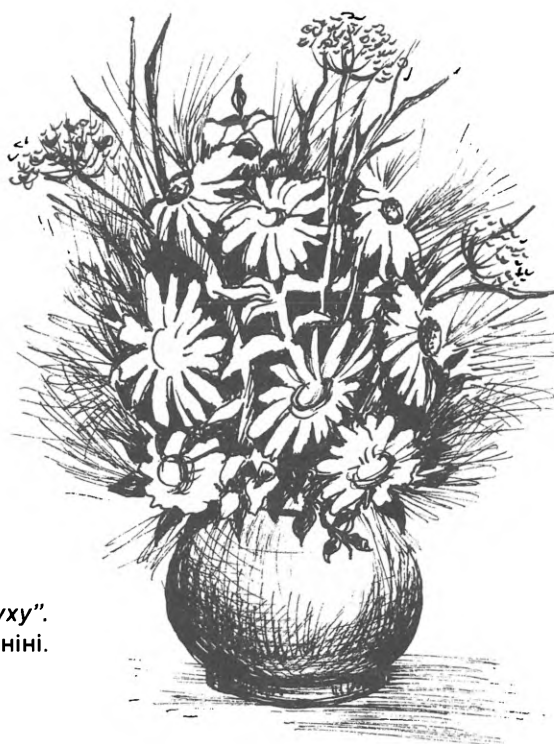
ГАЛИНА ЛАЩЕНКО

НЕСТОР

НИЖАНКІВСЬКИЙ

(1862-1919)

"Музика — це найбільш тонка форма руху".
Н. Паганіні.

У Педагогічному інституті ім. Драгоманова в Празі серед інших педагогів викладав піаніст і композитор Нестор Нижанківський.

Я мала честь деякий час бути його ученицею. Зі мною ходили на його лекції двічі на тиждень естонка Зіна Ренінг, хрещениця Зінаїди Мирної, вірменка Тамара Кочергина, одружена з українцем і наймолодша з нас усіх, Таня Мазепа, сестра відомої малярки Галини Мазепа.

Елегантний, гарний, ніби з вирізьбленим профілем, Нестор Нижанківський на лекціях бував жвавий, балакучий, любив жартувати. Я хвилювалася, коли йшла на його лекцію, бо мій вчитель не завжди був терпеливий. Я тоді не розуміла, що це є проявом його приналежності до найделікатнішої ділянки мистецтва — музики, яка, як висловився Нікольо Паганіні, є "найбільш тонка форма руху". Коли якесь місце мені не йшло, не заспокоювався, поки я не заграла так, як він хотів, а це мені не завжди швидко вдавалося. Та найбільше я любила, коли він сам починав грати, щоб зробити якесь порівняння того чи іншого твору, і так захоплювався грою, що забував про мене і про час. А я бажала тільки одного — якнайдовше слухати його гри. Під час лекцій він згадував про окремі епізоди з життя і творчості різних композиторів, про різні музикальні центри, як, наприклад, Ваймар, про славних піаністів Моцарта, Брамса, Бетовена, Вагнера та ін. Вже пізніше я довідалася, що про такі характеристики був окремий предмет в консерваторії. Про свої твори не згадував. Оповідав, як у Стрию він акомпанював Соломії Крушельницькій і часто згадував Любку Колессу.

Моїм нещастям була моя маленька рука. Я не могла взяти октаву. Мій вчитель казав, що славна Любка Колесса мала також малу руку, а давала собі з тим раду. Але ж то була Любка Колесса з її великим музичним хистом!

А я хотіла грати тільки для себе, для родини і моїх друзів. І вже ніяк не могла вправляти денно по 6 годин, зрештою, ще вчилася і мусіла готувати завдання.

Під час лекцій мій вчитель розповідав так цікаво, — але все про музику і музик, — що я на ціле життя запам'ятала багато з того, що він говорив. Слова його були дуже суб'єктивні, але будили думки. Деякі порівняння згадувалися багато років. Він говорив про це принагідно, коротко, але так виразно і цікаво, що постаті композиторів оживали, оживала і їх доба. Отже, це не були лише лекції музики, коли вчитель уважає, щоб учень точно й "чисто" виконав своє завдання, але ставала зрозумілою тяглість розвитку музичної думки.

Часом згадував Відень — місто музичної культури. У Віденському університеті робив докторат з філософії в ділянці музикології. У Відні з'явилися його перші композиції. Ігор Соневицький у статті "Нестор Нижанківський" пише: "Професор Йосиф Маркс з великим признанням згадував пізніше свого колишнього учня-українця, підкреслюючи, що він визначався феноменальними композиторськими здібностями".

Пізніше я довідалася, що Нестор Нижанківський народився в Західній Україні, в Бережанах, у родині

священика о. Остапа Нижанківського, теж непере-сичної постаті. Крім обов'язків священика, був відомим громадським діячем і музично обдарованою людиною. Мав чималий вклад в хорових творах, в сольових піснях. Був творцем популярної пісні на слова Тараса Шевченка "Минули літа молодії". Нестор успадкував від свого батька хист до музики. Почав грати на фортепіяні ще в батьківському домі, потім у Стрию, де ходив до школи, а далі у Вищому Музичному Інституті ім. Миколи Лисенка у Львові.

Під час Першої світової війни його взяли до австрійської армії, бо Західня Україна входила тоді до складу Австро-Угорської імперії. А коли постала Українська держава, з патріотизму вже сам зголосився до Української Галицької Армії. По війні від'їхав до Відня, про який з признанням згадував на лекціях, хоч там жилося в той час нелегко.

В ті роки, по Першій світовій війні, коли Відень перестав бути столицею великої імперії, це вже не був веселий чарівний Відень. Дорожнеча робила життя для мешканців міста трудним, а Нижанківський мав уже родину. Писав до Романа Придаткевича: "Журба за існування їсть мене. В хаті не така атмосфера, яка потрібна для творчої праці. У Відні сидіти неможливо, тепер місто страшенно дороге".

Переїхав з родиною до Праги, де продовжував студії у чеського композитора Вацлава Новака і здобув титул майстра композиції. З'являються нові твори — фортепіянове тріо "Маленька сюїта". Ігор Соневицький у статті "Нестор Нижанківський" пише: "Культивував камерну музику, а передусім сольову пісню, згадати б лише "Прийди, прийди", "Не співай по весні", "Жити" на слова О. Олеса, "Засумуй, трембіто" на слова Р. Купчинського, написав великий хоровий твір на слова І. Франка "Наймит", опрацював низку українських народних пісень, бо пісня, казав незабутній Кошиць, "це джерело духовного і національного здоров'я українського народу". Опрацював низку фортепіянових фуг, а для симфонічної оркестри — "Польонез".

В елегантному готелі "Граф" на певні години і в певні дні місяця бувала замовлена зала. Це було місце зустрічей українських емігрантів — у затишному приміщенні в центрі Праги. Звичайно була невелика програма, скромна, але вміло приготована перекуска. Якось на запрошення З. Мірної я там деклямувала вірш мого дядька Вячеслава Лашенка, а Марія Антонович протанцювала козачка. З. Мірна, як завжди, дбайливо вбрана, вміло виконувала роль господині вечора. Біля неї — висока добродушна постать Віктора Приходька і елегантна, дещо суха постать Лідії Садовської, виразне обличчя вже тоді старшого віком Максима Славінського, що потім трагічно загинув, коли до Праги прийшли більшовики, проф. Дмитра Дорошенка з дружиною і їх сусіда Євгена Вирового, теж пізніше трагічної жертви більшовицької окупації

Праги, проф. Ростислава Лашенка і проф. Костя Лоського з дружинами, проф. Володимира Січинського, подружжя Слюсаренків, архітекта Артема Корнійчука, юна постать Стецька Сірополка, молодшого в той час члена родини Сірополків, та інші гості.

Нестор Нижанківський підходить до фортепіяна. Всі розмови стихають, ніби зала перестала дихати, лише чути його гру. Свіжі музикальні звуки — музичні думки виповнюють залю. Скільки треба мистецького розуміння, мистецької культури, досконалої техніки, щоб дати цей ритм, це ніжне виразне піано і цю хвилюючу силу. Коли скінчив, короткий час — мовчанка. Публіка — під враженням зачарування. Аж потім — гучні оплески...

Хтось сказав, що Нижанківський незабаром від'їде до Львова.

— На одну цікаву людину буде менше, — сказав мій батько.

— Він одружений? — запитав хтось.

— Має гарну жінку і маленького сина (пізніше він став співаком).

Починаються танці. Танцює молодь, кілька пар... Вечір закінчується не пізно. На вулицях у центрі міста ще рух. Під ногами скрипить сніг, чути дзвінки трамваїв... На великій площі, де Віноградський театр, темніють готичні вежі костельу святої Людмили. Їх верхи, що, звужуючись, витягуються все вище й вище в темне нічне небо, зливаються з ним.

Після від'їзду Нестора Нижанківського до Львова, більше не довелося мені бачити його.

Смерть мого батька, важкі переживання, труднощі, які виникли в родині, перервали мої студії музики. Без досвідченої керми вже досягнута техніка почала падати.

У Львові Н. Нижанківський став професором Музичного Інституту ім. Лисенка, а на початку Другої світової війни, коли більшовики зайняли західноукраїнські землі, з жінкою і сином від'їхав на Захід. Була люта зима, а мав слабкі легені, перестудився і помер у Лодзі 1940 року.

Невблаганна смерть вирвала Нестора Нижанківського у розквіті сил, на 47 році життя. З його талантом, з його поважними студіями музики, з його любов'ю до свого фаху і особистим шармом був він блискучою постаттю нашого суспільства.

Дружина зберігала його твори, але її заарештували, а в помешканні був обшук. Тоді багато пропало...

Обставини міняються і під їх впливом відроджуються визначні постаті. З'являється почуття обов'язку зібрати і його творчість — те, що збереглося — для майбутніх поколінь. Для цього заплановано створити при УВАН окрему комісію. Бо музика, "пісня, — як казав Кошиць, — це невід'ємна частина душі українця".

КВІТКА НА КАПЕЛЮСІ

Українське весілля, як і весілля кожного народу — це драма з багатьма дійовими особами. Важлива роля у цій драмі відводиться молодому і молодій. Їх дії на весіллі, вбрання диктувалися усталеними протягом тисячоліть звичаєвими нормами. Стрій молодих ще в середині ХХ ст. на Україні позначали певними розпізнавальними знаками, за якими вгадували молододу, дружку, молодого, сватів, інших весільян. Але особливо вирізнялися головні убори. Весільний головний убір увінчував народний стрій, із ним пов'язана архаїчна ідея тричленности світобудови. Навколишній світ уявлявся людям розділеним на три частини: небесний — світ Богів, земний — світ людей, підземний — потойбічний світ. Голова, розум, мислення також розглядали як щось "вище", надприродне, божественне. І головний убір ставав наче посередником між людиною і верхнім, небесним, надприродним світом. Тому часто головні убори роз-

це. На Рівенщині шапку молодого значували з одного боку квіткою, а з другого — двома колосками жита, що символізувало добробут. У північних районах Київщини шапку молодого відзначали однією стрічкою збоку, а в центральних — кількома, пришпиленими до денця смушкової шапки, червоними стрічками, які звисали на плечі. У деяких селах Київщини до шапки молодого чіпляли квітку і червону стрічку. У с. Теліжинці (Київщина) відзнака молодого на головному уборі включала рожеву паперову, покриту парафіном квітку і рожеву стрічку.

Знак-квітку молодому пришивали до шапки в різний час весілля. Найчастіше коли ішов брати шлюб, інколи — на другий день весілля. У селі Мліїв на Черкащині дружка знімала з голови нареченої вінок і відчіпляла від нього стрічки, а тоді ставала на лаву або стілець і пришивала їх до денця чорної смушкової шапки молодого. Стрічки покривали

Весільні атрибути-знаки на смушевій шапці. 1. Черкащина, Звенигородський р-н. 2. Черкащина, Городищівський р-н. 3. Полтавщина, Глобинський р-н. Знак молодого сироти, Харківська обл.
Wedding symbols on hat. 1. Cherkashchyna, Zvenehorod region. 2. Cherkashchyna, Horodyschchiv region. 3. Poltavshchyna, Hlobyn region. Mark of young orphan, Kharkiv region.

росталися у висоту до фантастичних розмірів. Весільні головні убори, як і крона мітичного "світового дерева, дерева життя" у вишивках, спрямовані вгору — до неба, до сонця. Тож не дивно, що з ними були пов'язані космогонічні уявлення наших предків. Це засвідчують як форми, так і самі назви головних уборів, знаки зірок, сонця, місяця на них, а також зображення птахів, які в системі народного світогляду належали до вищого, небесного світу. Птах в народній уяві ставав посередником між земним і небесним, адже він ходить по землі і літає в небі.

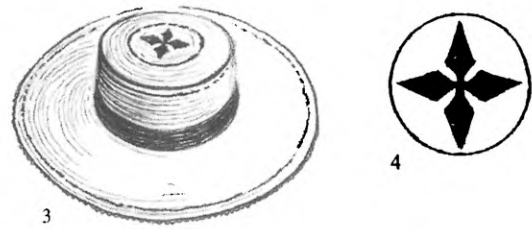
Шапка молодого завжди відрізнялася від головних уборів інших хлопців-весільян прикріпленням до неї знаком-атрибутом у вигляді стрічки, кокарди, квітки, вінка, пір'я. Ці знаки на головних уборах молодого були самобутніми в кожному конкретному етнографічному регіоні України. Частіше пришивали квітку. У Карпатах до квітки додавали пав'яче або півняче пір'я. Верховинці до капелюха-"крисани" молодого чіпляли пір'я тетервака (готура) і маленьке дзеркаль-

шапку зверху донизу. Кінці стрічок підгинали на потилиці в шапку, щоб вони не висіли на плечах. У с. Стеблів (Черкащина) дівчата прикріплювали до шапки молодого квітку (з правого боку), коли він приходив до хати молодої й сідав за стіл. За знаком на шапці можна встановити чи молодий уже брав шлюб. У с. Лошнів на Тернопільщині до шлюбу квітку й білу стрічку, гілочку мирту чіпляли до шапки з лівого боку, а повінчаному квітку перечіплювали на правий бік: "бо вже жонатий".

Головний убір — це наче розкрита книга, з якої черпаємо багату інформацію про весільян. Приміром, знак у вигляді розетки-"віночка" вказував чи у молодих живі батьки (Кіровоградська, Дніпропетровська, Полтавська обл.). У Державному музеї етнографії (Санкт-Петербург) зберігається два віночки до шапки молодого з Харківщини. Це невеликі розетки з шовкової червоної та синьої стрічок. Їх було зроблено для молодого сироти. Якщо батьки молодого живі, то в середину червоного віночка-розетки пришивали "ши-

Весільні відзнаки на капелюхах молодих. Гуцульщина. Хрест вишитий на денці солом'яного капелюха. Давній символ сонця, оберіг від нечистої сили "з чотирьох сторін світу". Західне Поділля. Wedding emblems on bridal couple's headgear. Hutsul region. Cross embroidered on headband of straw hat. Ancient sun symbol, talisman against evil spirits. Western Podilia.

щечку" (Полтавщина).

На значній території України знаком молодого на весіллі, як і молодої, є вінок. Тобто, на головний убір (капелюх, шапку) накладали обручик, виготовлений з різних матеріалів: стрічки, пір'я, квіти, барвінок. Здавна відомо, що зображення кола — це, передусім, магічний знак, оберіг, у багатьох народів — символ сонця. Ще донедавна, зокрема на Поліссі, щоб оберегти своє житло від злих духів, його окреслювали на Йордан магічним колом із свяченої крейди. Начільну пов'язку-стрічку, чільце як оберіг і символ сонячного диску носили на голові від найдавніших часів: зображення людей із пов'язаними на головах начільними стрічками зустрічаються у творах мистецтва Стародавнього Єгипту та Шумеру. У Єгипті обручик-вінок, як і широкий круглий комір, символізували сонце і були покликани оберігати голову, шию та груди від злих духів. Подібні вірування, космогонічні уявлення позначилися і на традиційних строях українців. В Україні вінок як відзнака молодого й молодої був відомий аж до середини ХХ ст., а в окремих районах Карпат побутує і донині. На Сокальщині (Львівська обл.) позліткований вінок клали зверху на денце тулії. На незначних теренах України (Полісся, західні райони Бойківщини, Східне Поділля) вінок накладали на шапку, а в Рахівському районі (Закарпаття) широким і довгим вінком обгортали наголовок капелюха. Що означав великий вінок-обручик ми вже знаємо. Крім великих вінків були поширені зовсім маленькі, які чіпляли до головного убору збоку. Маленькі віночки вирізняються місцевими особливостями. У деяких селах Бойківщини, Буковини, Західного Поділля, Покуття невеликий позліткований віночок пришивали з правої сторони крисані або до смушевої шапки. У Західному Поділлі

біля віночка пришивали букетик квітів, а на Буковині, крім квітки, — пір'я павича або чотири вовняні кульки, під які, з метою оберегу й побажання багатства, підкладали зубки часнику та монети. Малий віночок — це залишок давньої традиційної духовної культури наших предків, він пов'язаний з "ідеєю простору", який оточуючи, захищає людину "від злих духів". Одним із найдавніших виразників "ідеї простору", який нас оточує, був знак хреста. Відомий за кілька тисяч років до виникнення християнства, хрест був своєрідним знаком-символом, математичною системою координат, рамена якого вказували на схід, захід, північ та південь. На території теперішньої України наші предки-землероби часів енеоліту вписували хрест у коло — давній символ сонячного диску, животворне світло якого поширюється на весь світ, на всі його "чотири сторони". Водночас здавна люди намагалися захистити себе "з усіх чотирьох сторін світу" від нечистої сили, від злих духів, хвороб. Вірили, що зробити це можна за допомогою магічних знаків-оберегів. Яскравим прикладом цього є нанесення знаку-хреста на солом'яні капелюхи. Так, на Тернопільщині на денці капелюха вишивали вовняними нитками чотирипелюсткову розетку, яка мала б оберігати парубка "з чотирьох сторін світу". На Сокальщині вишивали червоними й зеленими нитками хрест на крисах капелюха праворуч і ліворуч. Магічне значення числа "чотири" знаходимо у весільних головних уборах на Покутті (с. Чернятин). Тут до смушевої шапки-кучми з правого боку чіпляли невеликий віночок. Як і вінок молодої, він був барвінковий, прикрашений позліткою. До віночка пришивали чотири вовняні кульки, такі ж, як і на вінку молодої. Під китички також підкладали по дві монети і по зубкові часнику. Вкажімо ще на одну важливу деталь. Усі знаки-обереги розміщено на головних уборах таким чином, що, коли їх замкнути лінією, отримаємо квадрат. А квадрат, відповідно до давньої індоевропейської традиції, також пов'язували з чотирма сторонами світу. Головні убори з квадратним верхом — "рогатівка, шоломок" — побутували на правобережжі України. На Поліссі їх оздоблювали, а точніше, значували з чотирьох сторін квадратного верху вовняними китицями.

Варто згадати ще головний убір молодого із с. Космач, що на Гуцульщині. Тут до шапки-джумери пришивали спереду "щітку". Щітка — це трапеціє-

подібний знак із дрібненьких різнокольорових блискучих квіточок і намистин. У центрі трапеції-"щітки" прикріплювали чотирипелюсткову барвінкову квіточку, яку називали віночком. Зубочок часнику, загорнутий у червону тканину, становив серединку квіточки 2-2,5 см у діаметрі. У цьому віночку важливу роль відіграє й часник, а також магічне число "чотири" і червоний колір нитки й тканини, які мали оберігати голову молодого від нечистої сили, вроків.

Надзвичайно складно позначали головний убір молодого-лемка. У заглибину капелюха, утворену між наголовком і крисами, а також зверху наголовку насипали багато різних квітів. До денця капелюха прикріплювали червону стрічку-басанунку і шовковисту траву-"трус". У квітах, що були наче насипані на капелюх зверху, губився маленький барвінковий букетик, який також називали віночком. Трус покривав ззаду квіти й сягав верхнього краю капелюха, а червона стрічка опускалася на плечі. У Горлицькому й Ліському повітах фетровий капелюх обводили дов-

кола наголовку червоною стрічкою-застічкою, а зверху на денце капелюха клали кружечок із квітів — "вінець".

Відзначимо, що колись в Україні головний убір молодого мав різні знаки в перший і в другий день весілля. На території України обрядовий головний убір виник у дівчат і парубків як знак зрілості, готовності зайняти відповідне становище в соціальній структурі суспільства. Весільні головні убори молодих ще на початку ХХ ст. мали складну систему символічних знаків, яка тепер зберігається лише в окремих районах Карпат.

Як бачимо, ближче ознайомлення з традиційними весільними атрибутами на головних уборах українців збагачує наші знання не лише про матеріальну культуру народу. Головні убори були пов'язані із найрізноманітнішими дуже цікавими звичаями, обрядами, віруваннями, магічними діями, які перегукуються з подібними звичаями інших народів. Вони відкривають глибинні пласти духовного світу наших предків, які ми повинні зберегти для нащадків.

Весільні атрибути-знаки на головних уборах молодих. Оберігання простору довкола голови. Буковина. Покуття. Wedding symbols. Bukovyna. Pokuttia.

ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ-ІКЕР

ПРАКТИЧНИЙ ДАРУНОК

— Зараз по весільному бенкеті, — розповідала пані докторова пані інженеровій, — прийшли до нас діти прощатися...

— Мамо, — сказала дочка, — ми обоє з Юрком дуже дякуємо тобі і татові за таке гарне весілля, яке ви нам зробили, але я маю до тебе ще одне прохання... Зроби нам ще один... favour.

— Ласку, — несміливо і не дуже впевнено поправив зять.

— Так, так, зроби нам ще одну ласку: напиши по-українському таку подяку нашим гостям за їх участь... і за їх дарунки, ну, ти знаєш!

— Лесю, чи тобі не сором? — докоряю дочці. — Таж ти закінчила з відзначенням школу українознавства, твоє фото було вміщене в "Свободі" з тієї нагоди, — то як же ти не потрапиш зліпити до купи цих кілька слів подяки?..

— Мамо, не викручуйся! — перебила мене дочка, ти сама вчила в цій школі і добре знаєш, які геніальні були твої учні й учениці, які великі знання вони там набули!.. Я можу, як ти кажеш, зліпити до купи цих кілька слів, але воно вийде таке коструbate, що як пес це з'їсть, то здохне. Ти нам напиши такий взірець подяки, окей? — а ми з Юрком по дорозі до Канади трохи помучимось, перепишемо той взірець сто п'ятдесят разів і порозсилаємо гостям. Мамусю, прошу!

Що ж... Зробила я своїм новоженцям ще й цю останню прислугу — написала їм шабльонову подяку, приблизно такого змісту: "Щиро дякуємо за Вашу ласкаву участь в нашому вінчанні і за Ваш цінний дарунок, такий гарний і такий практичний". Я знала, які дарунки дістала моя дочка. Це були практичні речі до хати: посуд, срібло, обруси, вишивки, кераміка... Забула за один дарунок — від професора

Левченка!

Минуло з два місяці з того часу, аж тут одного дня — телефон! Дзвонить пан професор Левченко... Поштивий такий старичок, трохи дивак, але дуже чесна людина. На весільному бенкеті сказав на честь нашої доні прекрасну промову! Правда, мало-хто його слухав, бо тоді ці вар'яти стали тарабанити ложками, щоб молоді цілувалися... Телефонує мій професорина таким схвильованим голосом, що трохи не плаче!

— Дорога пані Олю, — говорить, — я такий зворушений, такий радий! Я тількищо одержав листа-подяку від ваших дітей, коли вони були в пошлюбній подорожі... Прекрасний лист, чистою українською мовою написаний! Ні одної помилочки, перекручення

чи що! А найбільше радує мене те, що їм припав до вподоби мій дарунок. Ось, що вони пишуть: "Ми щиро дякуємо за Ваш цінний дарунок, такий гарний, і такий практичний..." А я, признаюся вам, трохи вже боявся, чи їм, бува, пригодиться альбом з чудовими фресками собору святої Софії в Києві...

— Так, так, пане професоре, це правда, — збрехала я в телефоні, не кліпнувши повікою, — мій зять, Юрко, студіює архітектуру і йому ваша книга напевно пригодиться.

А що я мала сказати старовині?.. Що діти навіть не розгортали його альбома з чудовими фресками святої Софії, а побачивши, що це книжка, швиргнули її до шафи з різним шпаргаллям, де вона й досі покутує...

Іван Керницький-Ікер, "Будні і неділя: новелі, гуморески, фейлетони". ОУП "Слово", Нью-Йорк, 1973 р.

ВАЛЕНТИНА ЮРЧЕНКО

ЖІНКА У ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДУХОВОСТІ

Галина Кирпа

Галина Кирпа

"Жінка здатна і народжувати, і відроджувати" — так стисло висловила свою думку відома письменниця Галина Кирпа про ролі жінки у відродженні української духовості в інтерв'ю для київської газети, органу Спілки жінок України, "Я, ТИ, МИ". Вона підкреслила, що врятувати українську духовість можна, насамперед, високою культурою в родині, бо кожна родина це міні-держава і з неї починається культура в державі, а тому так багато важить, зокрема, яку ролі у родині виконує жінка.

Галина Кирпа (псевдонім Оксана Верес) — письменниця багатогранна, творчо-плідна, з широким діапазоном зацікавлень, вдумливий педагог. До її літературно-мистецьких осягів належить вже чимало поважних надбань — кілька збірок поезій для до-

рослих ("День народження грому", "Цвіт королеві", "Я терни в стежках визбирую") як і для дітей, — оригінальних і в перекладах зі скандинавської літератури. Вона є авторкою перших національних підручників для початкової школи (разом з чоловіком, редактором Д. Чередниченком) і членом редакцій газети для шкільництва "Жива Вода" та дитячого журналу "Соняшник". Письменниці також треба завдячувати методичне розроблення та обґрунтування моделі Малої академії народних мистецтв на Київщині, спільно з учителями, де було започатковано вивчення народознавства, апробоване в підручниках. "Бо хто ж, як не школа, підійме з багна замулені джерела?" — слушно твердить авторка ідеї.

Галина Кирпа народилася 1950 р. на Київщині, закінчила філологічний факультет Київського державного університету, а "родинне коріння", за її словами, це її мати-вчителька, мудра й добра, яка прищепила доні змалку любов до книжки, до вишивання і квітів. Як гарна оповідачка вона виховувала на своїх "бабiniх оповідках" і улюблену внучку, доню письменниці Олянку, — тепер талановиту молоду поетку й малярку-мисткиню Оляну Руту (псевдонім), авторку кількох збірок поезій, оригінальну ілюстраторку книжок і дитячих сторінок.

Постає цікаве питання про виховання дитини в "творчій родині", де батько — відомий письменник, редактор "Живої Води" Дмитро Чередниченко і мати — письменниця, поетка Галина Кирпа, отже, чи є якісь "секрети виховання", чи це приклад батьків для дитини у виборі дальшого шляху. Письменниця вважає, що немає секрету в тій давно знаній zasadі виховання, а це значить розуміти те, що в дитині

треба підтримувати її природні нахили й розвивати їх. "Мабуть дитина, мов квітка, — каже Галина Кирпа, — як хочете цвіту, то поливайте і глядіть". А тому донька її, маючи вроджений хист до слова й малювання, вже змалку мала гарну літературу до читання, слухала гарну музику, а це й розвивало в дитини художній і музичний смак, пізніше вона закінчила в музичній школі класу бандури, сопілки, відвідувала фолкльорну студію.

На питання, чи письменниця з юних років плакала мрією про своє життєве призначення й місце у літературі, Галина Кирпа відповідає, що вона добре відчувала свавілля "системи", за часів якої довелося їй жити й, згадуючи минуле, їй "душа болить, бо за інших умов усе могло бути інакше, адже стільки років та жорстока система крутила призначенням людей, як циган сонцем"... А мріялося їй вивчити досконало чужі мови й світову літературу, їздити в ті країни, що вабили та багато писати. Довелося обмежитися роботою у видавництвах, газетах, журналах. Тепер, коли школи незалежної України мають бути національними і за формою, і за змістом, Галина Кирпа докладає багато зусиль на ниві шкільництва і в галузі освіти. Вона разом з чоловіком, як співавтори підручників (Кирпа-Чередниченко), стали лавреатами премії ім. Івана Огієнка. На великий жаль, підручників для шкіл не вистачає, вони з труднощами доходять до шкіл, вчителі не знають де їх можна діставати. Але це вже тема про сучасні українські "негаразди".

Даючи вагомий вклад у літературу для дітей,

поетка Галина Кирпа, як знавець дитячої психіки, підготувала до друку збірку віршів "Мій любий Пане Боже", про шукання і пізнання дитиною Бога, бо до Нього сама йде "як велика самітниця до свого Співрозмовника" й думає, що "віра в людині така ж природна, як і сама людина". Формулюючи своє "кредо", письменниця каже, що вона хоче в житті "хоч щось встигнути", без гучних слів, а головне для неї — творчість, "слово і квітка, яку посіяла в землю, — важливо, щоб воно зійшло". Сама ж авторка в літературній творчості, як і в своєму житті, уникає "суєти", фальші й нещирості. Але Галина Кирпа, прагнучи у своєму творчому житті "встигнути щось зробити", вже досі може справедливо пишатися довершеним і зробленим, а особливо, у складних умовах браку уваги до справ української культури з боку "владних структур" нинішньої України. Сама вона "нині терни в стежках визбирує", бо доводиться терновими стежками йти.

На подвижницькій ниві, що її невтомно засіває Галина Кирпа (слова репортерки журналу "Я, ТИ, МИ", Ірини Лобовик), як і вся родина — члени Спілки письменників України — письменниця наполегливо старається здійснювати своє життєве кредо, хоч і має "цілий жмут" ще нездійснених задумів на тернистому шляху відродження української духовості й культури. Журнал Спілки жінок України бажає їй всіяких гараздів і нових творчих здобутків. Приєднаймося ж і ми, жінки діяспори, до тих добрих побажань невтомній письменниці Галині Кирпі.

ВАДИМ ПАВЛОВСЬКИЙ

ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ В КИЄВІ (1901 — 1905)

(Закінчення. Початок у ч. 5)

І ось узимку на 1902 р. приїхав із Харкова кооперативний діяч Микола Васильович Левитський (1859-1936). Він був широко відомий, як організатор перших на Україні хліборобських спілок ("артілей") по селах та виробничих артільях серед ремісників у містечках і містах на кооперативних засадах. Він писав статті про ці артілі й дуже любив робити доповіді про свою діяльність; за все це його прозвали "артільним батьком". Був він людиною дуже енергійною й намагався будь-якими шляхами ширити свої ідеї, особливо поміж молоддю.

Левитський дізнався про існування в Києві Студентської громади та почув про Жіночу громаду. Марія Лівницька згадує, що в них у хаті Левитський

...розпитувався про працю в Студентській громаді і, довідавшись про існування жіночої, дуже зрадів і запитався, чи не міг би побувати на її зборах і познайомитися ближче з її членами. На другий день мало бути у нас засідання (в хаті у Чикаленків). Я необе-

режно, не порадившись з головою, запросила Миколу Васильовича на наш збори. Сталося прикре непорозуміння. Марія Вікторівна (Чикаленко) рішучо заявила, що на збори Миколу Васильовича не прийме, а мене немилосердно скартала за ухил від (конспіративної дисципліни (...)). На другий день збиралася Студентська громада і запросила Миколу Васильовича. Він (...) інформував Громаду про свою працю в артільях. Наприкінці вирішили сфотографуватися всією громадою. Призначили день, час і фотографа. Мене попросили передати запрошення "Жіночій Громаді" приєднатися до фотографії.

Євген Чикаленко, член "Старої громади" та видатний український громадський діяч, був категорично проти того, щоб його дружина, одна з чільних членів "Жіночої громади", та його доньки фотографувалися з Левитським. Чикаленко добре знав його і його любов до розголосу, якому ця групова фотографія послужить

(і, одночасно, дасть поліції матеріал про ще одну нелегальну організацію українців; про це члени Громади не подумали своєчасно).²⁶ Євгенія Щербаківська-Кричевська пише: "Чи Левитський не розумів, що наш гурток базувався на ідейних підвалинах, а не на професійно-виробничих та економічних, як його артїлі, чи може тут грав роллю мотив самореклами — не знаю, але так чи інакше, лекція 'артільного батька' у нас не відбулася".²⁷

В ті роки українське громадянство святкувало кілька ювілеїв; почалося з усеукраїнського свята відкриття пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві в серпні 1903 р., далі — святкування 35-ліття музичної діяльності Миколи Лисенка в Києві перед Різдом того самого року, потім — ювілей літературної діяльності Івана Нечуя-Левицького і ще якісь... Ганна Чикаленко-Келлер згадувала:

...Тоді саме почалося публічне святкування ювілеїв. Ми готували адреси, їх розмальовували або оправляли у вишиту оправу і т. п. Всіх нагод не пам'ятаю, але пам'ятаю ювілей Лисенка (...). Йому вишили спільно рушник, купили "Кобзаря", мені доручили піднести ці дарунки (...) я з переляку забула половину привітальної промови (...) а знайомі, втомлені довгими промовама, пізніше gratулювали батькові з приводу мого виступу: "Головне добре, що коротко!"²⁸

Ще одним практичним завданням "Жіночої громади" була допомога здібним молодим селянським дівчатам, які, скінчивши сільську школу, бажали вчитися далі, щоб скласти іспити на вчительок. Ганна Чикаленко-Келлер писала:

За мій час таких вихованок було чотири; дві з них я ближче знала й сама вчила їх. Їм "Жіноча громада" давала змогу прожити в Києві, помешкання й харчі, потрібні для іспитів кошти, книжки й допомогу в науці. Одних поміщували в родині, другим давали гроші на кімнату, а харчувалися вони десь в родині, як Варка Царенко з Київщини; Ніна (забула прізвище) з Полтавщини жила і харчувалася у Шульгиних. Третя жила у Грінченків і вона була у них як наймичка. Ще одна, кандидатка Марії Тимченко, жила у Людмили Старицької-Черняхівської. Л. М. Шульгина, моя мати (М. В. Чикаленко), М. М. Тимченко, Є. М. Щербаківська і я допомагали дівчатам вчитися, розподіливши предмети.

...Праця в "Жіночій громаді", скромна і безпретенсійна, давала, скільки собі пригадую, задоволення і радість своїм членам. Для молоді це була добра школа для гуртової праці і дисципліни.²⁹

"Жіноча громада" проіснувала до революції 1905 р., коли політичні обставини царської Росії змінилися й відпала потреба в конспіративних гуртках такого, як вона, типу. Дехто з колишніх членів її продовжував свою освіту й набув професій, не цураючися одночасно громадської й революційної діяльності; дехто одружився з громадськими, політичними чи мистецькими діячами й допомагав своїм чоловікам в їхній роботі або провадив далі свою власну працю.

Нижче подано відомості, які пощастило зібрати про старших членів та про кар'єру й долю членів, що належали до молодшої генерації.

ЧЛЕНИ ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В КИЄВІ В 1901-1905 рр.

1. Старша генерація:

1. Грінченко (з Гладіліних) Марія Миколаївна (Марія Загірня), (1863-1928), дружина Бориса Грінченка, письменниця й перекладачка з чужих мов на українську. Член Комісії словника української живої мови Української Академії Наук.

2. Драгоманова (з Кучинських) Людмила Михайлівна (1842-1918), дружина Михайла Драгоманова, його співробітниця й помічниця, перекладачка українських творів на російську мову для російських журналів.

3. Житецька Варвара Іванівна (коло 1845-середина 1920-их рр.), дружина філолога Павла Житецького; громадська діячка, вкупі з Людмилою Драгомановою влаштовувала в 1870-1880-их роках денні притулки для дітей київських робітників.

4. Романова Дарія Іванівна (Одарка Романова) (186...-19..). Письменниця, авторка оповідань, поезій, казок, друкованих переважно в Галичині.

5. Старицька-Черняхівська Людмила Михайлівна (1868-1941), середульша донька драматурга й театрального діяча Михайла Старицького та дружина лікаря Олександра Черняхівського; автор поезій, оповідань, перекладів, п'єс, критичних есеїв і громадська діячка.

6. Степаненко (зі Стешенків) Марія Матвіївна (коло 1872-19..), дружина завідувача книгарні *Київської Старицької* Василя Степаненка і сестра філолога, письменника й громадського та політичного діяча Івана Стешенка.

7. Тимченко (з Кістяківських) Марія Микитівна (1868(70)-19..), дружина філолога й доцента Київського університету Євгена Тимченка.

8. Чикаленко (з Садиків) Марія Вікторівна (1862(64)-19..), дружина видатного громадського й політичного діяча Євгена Чикаленка, який в 1906 р. видав першу в Росії українську газету *Громадську думку*, а потім *Раду*.

9. Шульгина (з Устимовичів) Любов Миколаївна (коло 1845-1945); рід Шульгиних дав кількох громадських й політичних діячів.

II. Молодша генерація:

10. Гоженко Марія Григорівна (1886-19..), одружилася згодом із Борисом Матюшенком, як і вона — членом РУПу, була українською делегаткою на конгресах Другого Інтернаціоналу; чоловік — лікар, громадський і політичний діяч у 1817-1919 рр. професор Українського вільного університету в Празі та Української господарчої академії в Подєбрадах; член НТШ.

11. Грінченко Настя Борисівна (1884-1909), донька Бориса й Марії Грінченків. Належала до РУПу, померла молодою.

12. Кононенко, ім'я з'ясувати не пощастило. Була донькою (?) поета Мусія Кононенка (Школиченка), що жив у 1861-1922 рр.

13. Косач Ізидора Борисівна (1888-1980), наймолодша сестра Лесі Українки, донька письменниці й громадської діячки Олени Косач (Олени Пчілки). Скінчила Київський Політехнічний інститут (агрономічний факультет), працювала агрономом, згодом провадила дослідчу та педагогічну роботу. Одружилася з ученим агрономом Юрієм Борисовим; чоловік помер у радянських концта-

ОМОФОР УКРАЇНЦІ

борах. Сама теж була заслана "за контрреволюційну діяльність" (1937-1940). З 1950 р. жила в США, проводячи літературну й громадську роботу.

14. Лисенко Галя (Галина Миколаївна, 1883 — коло 1974), середульша донька композитора Миколи Лисенка. Співачка, брала участь у батьковому хорі. Одружилася з Костем Шилом — хеміком, який закінчив Київський політехнічний інститут. Розлучившись з чоловіком, з початку 1920-их років працювала друкаркою в Кооперативному інституті в Києві та інших місцях.

15. Лисенко Катря (Катерина Миколаївна, 1879-1948), найстарша донька Миколи Лисенка; вчилася на Вищих жіночих курсах у Києві. Одружилася з малярем Віктором Маслянниковим. Була музикознавцем, педагогом; завідувала Музичним відділом Всеукраїнської Академії Наук.

16. Лисенко Мар'яна Миколаївна (1887-1946), наймолодша донька Миколи Лисенка, скінчила Московську консерваторію. Піаністка, педагог і директор Музично-Драматичного інституту імені М. Лисенка в Києві, автор підручника гри на фортепіано для педагогів. Була концертмайстром Київської та Львівської опер.

17. Лівіцька Євгенія Миколаївна (1881 — початок 1930-их років), сестра Андрія Лівіцького, революційного діяча. Була членом РУПу. Вчилася медицини на Бестужевських курсах у Петербурзі і в Петербурзькому університеті. Віддана ідеї служби народові, до кінця життя працювала лікарем на селах Полтавщини.

18. Лівіцька (з Ткаченків) Марія Варфоломійвна (1879-1971), член РУПу, як і чоловік Андрій Лівіцький, юрист, видатний політичний і громадський діяч, згодом Голова Екзильного уряду УНР. Була в УСДРП, провадила політичну й громадську роботу, особливо в часи революції 1905 та 1917 рр. Продовжувала громадську роботу в еміграції в Європі та в Америці.

19. Стешенко (зі Старицьких) Оксана Михайлівна (1875-1941), наймолодша донька Михайла Старицького та дружина Івана Стешенка. Автор дитячих хрестоматій і оповідань для дітей, критичних і літературознавчих праць і перекладів з інших мов.

20. Чикаленко Вікторія Євгенівна (1889?-194?) — молодша донька Євгена Чикаленка. Скінчивши гімназію, одружилася з членом РУПу Олександром Скорописом-Йолтуховським, видатним політичним і громадським діячем. Схоплена по війні більшовиками, як і її чоловік; дальша доля невідома.

21. Чикаленко Ганна Євгенівна (1885-1964) — старша донька Євгена Чикаленка (Чикаленко-Келлер); енергійна громадська діячка, особливо жіночого руху, була представницею українських жіночих організацій на міжнародних феміністичних з'їздах. Добре знаючи кілька мов, писала інформативні статті про українські справи в чужомовній пресі, перекладала книги з чужих мов і також з української (зокрема — на англійську мову *Історію України* Дмитра Дорошенка в 1939 р.), писала і в українській пресі. Одружилася з Георгієм-Зігмундом Келлером, німецьким філологом-україністом, одним із кураторів Українського наукового інституту в Берліні.

22. Шулгина Надія Яківна (1888-1979, Шулгина-Іщук) — сестра видатного політичного діяча та історика Олександра Шулгина. Скінчила Бестужевські курси в Петербурзі й математичний факультет Київського університету; викладала математику в Київському універ-

Ота, що рве греблі...

Громадить громаду

І ніжністю вистелить Лицарський Шлях.

Душа Українки — тернова троянда

І тронка дзвонкова. В тернових степах.

Хоч вмре, а воскресне

На лобному місці.

Пройде крізь полемінь. І вийде крізь сніг.

Душа Українки — то проскура істин.

На всіх перехрестях українських доріг.

Тримає хрести. І сповняє зарокі.

Веселкою блисне. У мареві хмар.

Душа Українки — то вірність пророкам.

І мужня офіра. На скорбний вівтар.

Народжує в муках мистецтво. І мову!

А зло подолає звичайним добром.

Душа Українки — у хвилях Дніпрових,

Що котить у вічність Славута-Дніпро.

ситеті (Інститут народньої освіти — ІНО), потім в еміграції за кордоном. Автор праць про викладання математики й підручників з математики. Одружилася з геологом і географом Романом Іщуком; емігрувала до США. Багато працювала для розвитку українського шкільництва, розробляла українську математичну термінологію.

23. Щербаківська Євгенія Михайлівна (1881-1964) — сестра двох братів-мистецтвознавців, археологів та етнографів, Вадима й Данила Щербаківських. Студіювала на Вищих жіночих курсах у Києві, скінчила Київську музичну школу, де потім сама викладала (фортепіано). Брала активну участь у громадській і політичній роботі, належавши до УСДРП. Одружилася вперше з Методієм Павловським, редактором газети *Рада* і вдруге — з малярем і архітектором Василем Кричевським. Писала літературні нариси, згодом (разом з чоловіком) — підручник з українського народного мистецтва; автор низки спогадів про історичні події 1903 та 1917-1919 рр. Емігрувала до Венесуели.

24. Ярмут Катерина Емануїлівна (1881-19..). Була членом РУПу. За фахом — учений-статистик, написала праці про статистичні дослідження Волині та інші. Брала активну участь у революційній роботі; одружилася з членом РУПу, професором хемії та визначним політичним діячем Євгеном Голіцинським.

На жаль, зібрані мною дані далеко не повні, але з них видно, що члени "Жіночої громади" пронесли в собі через усе життя ті високі ідеї, які окриливали їх у роки перебування в Громаді.

26. Марія Лівіцька. стор. 115-117.

27. Євгенія Щербаківська-Кричевська. З листа до автора 1955 р.

28. Ганна Чикаленко, стор. 2-3.

29. М. Грушевський. *Українство в Росії*.

"Сучасність", ч. 5/313/, травень 1987.

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

ВІТАЄМО 46-ИЙ ВІДДІЛ СУА В РОЧЕСТЕРІ ІЗ ТРИДЦЯТИЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ!

7 травня 1998 р. Нью-Йорк. Відбулися річні збори Українського Музею в Нью-Йорку.

Вітаємо Ольгу Гнатейко на пості голови УМ!

ОКРУЖНІ З'ЇЗДИ

2 травня 1998 р. Округа Нью-Джерсі. Головою Округи переобрано Марію Полянську. Заступниця голови для справ організаційних Софія Геврик репрезентувала Екзекутиву СУА. У другій частині з'їзду успішно проведено організаційну конференцію за круглим столом.

2 травня 1998 р. Округа Північний Нью-Йорк, Баффало, Н.Й. — Заступниця голови СУА Ольга Тритяк була від Екзекутиви на з'їзді Округи. Головою Округи переобрано Марту Стасюк.

3 травня 1998 р. Округа Філядельфія, Па. — Головою Округи переобрано Марію Раковську. Заступниця голови для справ зв'язків Ірина Куровицька репрезентувала Екзекутиву.

Ольга Гнатейко
Olga Hnateyko

ТИ

ІРИНА ВІЛЬДЕ

Ти сказав мені: "Коли настане весна, візьму тебе на руки й... скажу щось, чого досі ні одній жінці не говорив".

І я повірила, що в твоїм любовнім словничку можуть бути ще слова, що їх ти досі ні одній жінці не говорив.

(Вкажіть мені ви, що посміхаєтесь з моєї віри, одну-однісіньку жінку, яка не повірила б, що її вибраний зберіг у своїм любовнім словничку кілька слів виключно для неї, — і перестану вірити в кохання, як не вірю вже у вірність).

Ти маєш тридцять літ, профіль, як з каменя вирізьблений, і... кілька слів, що їх ти ще ні одній жінці не вговорив.

Тому я від котрогось грудня думаю про весну... Тільки з чого пізнаю я її тут, у місті?

Може, на селі десь ластівки вже гнізда в'ють і діти по насипах вже босі бігають... Тут єдиний вісник весни — перші весняні жіночі капелюшки за вітриною.

Скажи: що має статись тоді, коли за вітриною буде багато весняних жіночих капелюшків?..

І на тротуарах уже так сухо, як весною на насипах на селі буває. Від цього дзвінкіше відбивають кроки на вулиці.

Увечері навмисне не заслонюю вікон; лежу в ліжку та вслуховуюсь у дзенькіт кроків на тротуарі... Думаю: твої кроки пізнала б навіть, коли б ти із сотнею війська марширував.

Та я чую різні кроки за вікном на вулиці: втомлені й легкі, недбалі й запобігливі, довгі й кокетливо-дрібні, але твоїх кроків не чую...

Я дуже добре знаю, що, де б ти не був, дорога від тебе до мене буде все така сама, як від мене до тебе... і я давно відшукала б тебе, якби не страх, що з ним приходиться уже на світ жіноче серце...

Я боюсь, що можу одного дня стрінути тебе на тротуарі, такому сухому і теплому, як призьби весною проти сонця на селі, у товаристві жінки, що буде як сама весна: у першій весняній капелюшку на голові.

Цього я боюсь.

Ти маєш тридцять літ, профіль, як з каменя вирізьблений, і... тому я боюсь тієї незнайомої у весняній капелюшку. Тієї неминучої... Тієї майбутньої...

Хто й яка вона буде, що задля неї забудеш ти мене? Розумна, гарна, молода, з серцем чи без нього?

І як ти відречешся нашого кохання для спокою серця майбутньої?.. Чим уб'єш в її серці заздрість до наших днів?

Скажеш їй, що ти ніколи-ніколи не торкнув устами моїх уст? Запевниш, що ти ще ніколи так не кохав, як її?.. Чи... може, обіцятимеш, як прийде весна, сказати їй щось... чого ти ще досі "ні одній" жінці не говорив?..

1932

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

JUNE 1998

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

From left: Dina Udovenko, Iryna Kurowyckyj, Anna Krawczuk, Ludmyla Kryzhaniwsky, Iryna Yelchenko.
Not on photo: Olha Stavnychy and Aleksandra Kirshak.

UNWLA HONORS DINA UDOVENKO

On March 8, 1998, the Ukrainian National Women's League of America and the UNWLA Region Council of New York hosted a special event to honor Dina Udovenko, wife of Henadiy Udovenko, the president of the 52nd United Nations Assembly. Held at the prestigious Ukrainian Institute on 79th Street in New York City, the event gave sovyuzanky and guests an opportunity to meet Mrs. Udovenko, a great lady of Ukraine, whose life journey into the diplomatic international world beside her husband has taken her to numerous countries and presently, to the United Nations. Arriving at the Ukrainian Institute with Mrs. Ludmyla Kryzhanivsky, wife of the Consul General of Ukraine in New York City and Mrs. Irena Yelchenko, wife of the Permanent Representative of Ukraine to the United Nations, Mrs. Udovenko was greeted at the door with a bouquet of roses which was presented to her by UNWLA President Anna Krawczuk, New York Regional Council President Aleksandra Kirshak and UNWLA Vice President Iryna Kurowyczkyj, initiator and Master of Ceremonies of this event. The entourage was greeted with warm applause.

In her opening remarks, UNWLA President Anna Krawczuk welcomed the honored guests and presented a brief history of Soyuz Ukrainok Ameryky, emphasizing that it was public relations on an international level that had prompted Ukrainian American women to organize in 1925. Their main goal at the time had been to keep Ukraine's name alive in a time of enslavement under the Soviet regime. She recalled the 4th UN World Conference on Women in Beijing, China in 1995, where a Ukrainian delegation from Ukraine had participated and how two worlds — east and west — had met. Mrs. Krawczuk also thanked Iryna Kurowyckyj for her understanding of the importance of public relations on the American and international level and for her contribution in this area as UNWLA representative since 1982.

In introducing Dina Udovenko, Vice President Iryna Kurowyckyj recollected an event hosted by the UNWLA Inc. and the International Hospitality Committee of the National Council of Women/USA, at the Ukrainian Museum in New York on February 19, 1992, during which Maria Savchak (then presi-

dent of the UNWLA) had bid farewell to Mrs. Udovenko when her husband's tour of duty as Ukraine's Ambassador to the UN had ended. She indicated that it was appropriate that Mrs. Udovenko be welcomed back to New York by the current UNWLA president, Anna Krawczuk.

It is a great honor for Ukraine to have H. Udovenko preside at the United Nations, because the next such opportunity will not be in 125 years.

At the podium, Dina Udovenko spoke of her humble beginnings and of her life as the wife of a diplomat who has served his country as Ambassador, Secretary of State and now as president of the 52nd UN Assembly. She recalled her student years in

Kyiv where she and her husband studied and met, fell in love and married. She spoke of a life centered around her husband's career, of her role of supporter in fulfilling the duties of a diplomat's wife, and also of a life filled with opportunities to meet and understand people of different nationalities. A question and answer period were followed by refreshments at a friendly and informal reception where guests were given the opportunity to speak with Mrs. Udovenko privately and take photographs.

The Ukrainian National Women's League of America, Inc., is grateful to Dina Udovenko for accepting our invitation and for taking all of us into a different world — that of global diplomacy.

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS

October 19, 1997. New Haven, CT. The UNWLA New England Regional Council celebrated its silver anniversary. Vice-President Olha Trytyak represented the UNWLA Executive Committee at the festivities.

October 21-27, 1997. Toronto, Ontario, Canada. The World Federation of Ukrainian Women's Organizations held its 7th Congress, reelecting Oksana Sokolyk as President. The WFUWO, which holds its Congresses every five years, is an umbrella organization that unites 23 Ukrainian women's organizations in the diaspora. Headed by President Anna Krawczuk, the UNWLA, Inc. delegation to the Congress included Olha Trytyak, Sophia Hewryk, Iryna Kurowyckyj, Jaroslawa Rubel, Oxana Farion, Irena Chaban, Orysia Lonchyna and Maria Kramarchuk. Mrs. Krawczuk was elected to preside over the Congress. UNWLA members serving on the WFUWO Board were Natalia Danylenko, Iryna Russnak, Olha Stawnycha, Helen Prociuk and Christine Nawrocky. Honorary UNWLA and WFUWO member Mary V. Beck also attended, igniting a spark for future endeavors of both organizations by her uplifting speech.

November 9, 1997. Philadelphia, PA. The 50th anniversary of UNWLA Branch 20, whose patron is Olena Teliha, was celebrated at the Cultural Center in Jenkintown, PA. UNWLA President Anna Krawczuk spoke at the banquet and presented a certificate to Branch 20 President Lidia Diachenko. She also congratulated UNWLA Branch 52 whose members recently celebrated their 65th anniversary.

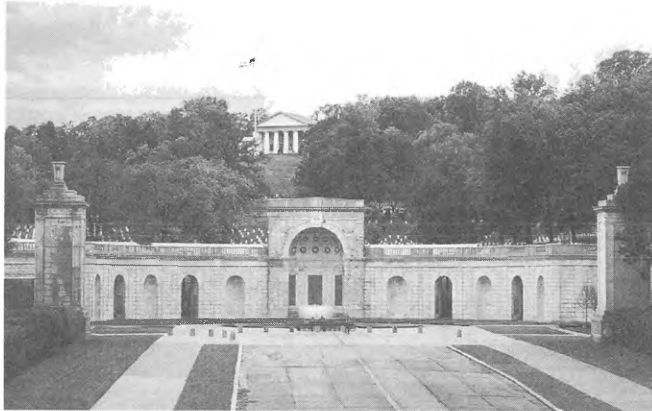
November 9, 1997. Parsippany, NJ. Vice President Olha Trytyak represented the UNWLA at the official opening ceremonies of the Ukrainian National Association's new building at 2200 Route 10 in Parsippany. She presented greetings from the UNWLA, Inc. Executive Committee and her photograph from the event was published in the UNA's Ukrainian language newspaper *Svoboda*.

November 21-22, 1997. Toronto, Ontario, Canada. Meeting of the World Congress of Ukrainians. As a member of the WCU Presidium, Anna Krawczuk attended.

November 22, 1997. Stamford, CT. 60th anniversary of the Library and the Ukrainian Museum of the Stamford Diocese. Representing the UNWLA were Vice President Iryna Kurowyckyj and *Our Life* editor-in-chief Irena Chaban. UNWLA Recording Secretary Barbara Bachynsky represented the Ukrainian Museum of New York.

November 23, Passaic, NJ. 40th anniversary of UNWLA Branch 70, patron Vira Bobenko. Vice President Olha Trytyak attended the celebration and presented a certificate of recognition from the Executive Committee. Representing the UNWLA Regional Council of New Jersey was its President, Maria Polanskyj.

November 23, 1997. Newark, NJ. 65th anniversary of UNWLA Branch 28. Representing the UNWLA

Women in Military Service for America Memorial Arlington National Cemetery. Washington, DC. Orion Photography, Manassas, VA.

Executive Committee were Vice President Sophia Hewryk and Treasurer Taïssa Turiansky.

December 6, 1997. The White House, Washington, DC. At the invitation of President and Mrs. Clinton, Anna Krawczuk and Scholarship Program Chair Luba Bilowchtchuk attended a candle light tour of the White House. They also visited the US Women in the Military Memorial at Arlington National Cemetery, which was dedicated on October 18, 1997.

December 7, 1997. Carteret, NJ. St. Nicholas visited the school run by UNWLA Branch 100 at the Ukrainian American Club. Gifts were distributed by St. Nicholas after a great program by the children. Anna Krawczuk and Luba Bilowchtchuk attended and were graciously received by St. Nicholas as well as by the Soyuzanky.

St. Nicholas Day at UNWLA Branch 100 Ukrainian school in Carteret, N.J.

U.S. Postage Stamp Honoring
Women in Military Service
Arlington, Virginia October 18, 1997

This First Day Cover pays tribute to the issuance of The Women in The Military Commemorative U.S. postage stamp which honors the nearly 2,000,000 women who have served in the United States military, from the American Revolution to the present day. The First Day of issue dedication and cancellation was conducted at the Women in Military Service For America Memorial on October 18, 1997.

The Memorial is situated at the Gateway to Arlington National Cemetery. The face of the Memorial is a granite Hemi-cycle built in 1932, designed to be the formal entrance to the cemetery. The addition of the Memorial gives the entrance a rich, enduring quality befitting the Cemetery.

The Memorial is the country's first major, national memorial honoring all women who have defended America throughout history.

January 24, 1998. New York, NY. UNWLA Regional Council of New York City Social Welfare Chair Oksana Lopatynsky organized a conference. Branches 1, 64, 71, 82, 83, 103, and 119 participated. UNWLA Social Welfare Committee Chair Lidia Czernyk and Treasurer Anna Rak attended. Lidia Czernyk expressed appreciation and gratitude to NYC Regional Council President Aleksandra Kirshak and Social Welfare Chair Oksana Lopatynsky for the success of the conference.

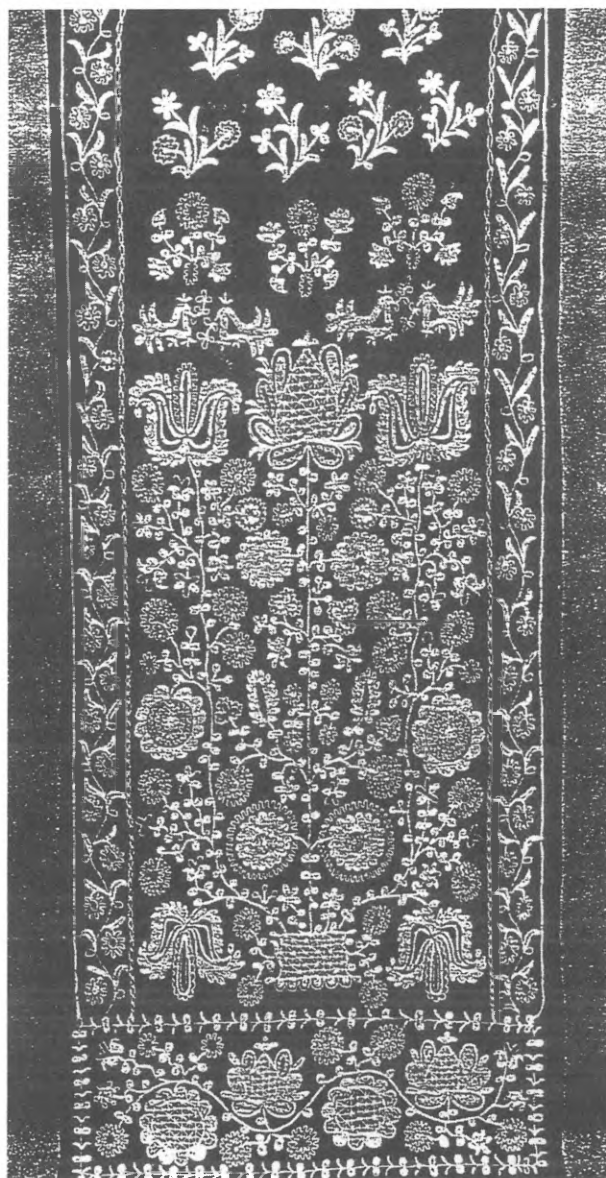
From left: Olga Kuzyszyn, Branch 100 Ukrainian School teacher, Luba Bilowchtchuk, UNWLA Scholarship Program Chair, Anna Krawczuk, UNWLA President and Halina Kaskiw, UNWLA Branch 100 President.

MUSKETEERS, RICHELIEU, BLACK SEA COSSACKS AND TULIP PATTERNS IN UKRAINIAN EMBROIDERY AND BOOK ORNAMENTATION

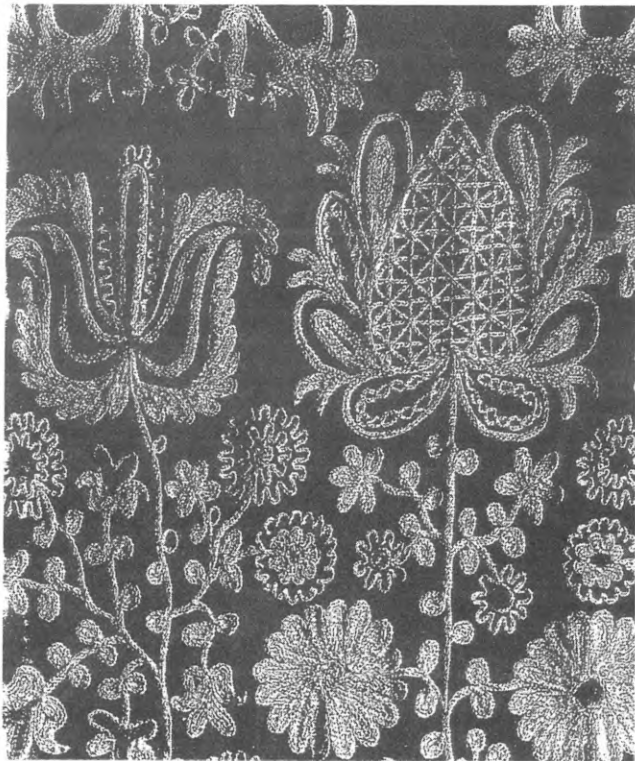
by HÉLÈNE TURKEWICZ-SANKO

Tulips, which are closely associated with the Netherlands (Holland), are not indigenous to this country but to the steppes of Western and Central Asia, primarily Armenia, Persia and the Caucasus. From these lands, the tulip spread into areas along the Black Sea. They were loved by the Persians and Ottoman Turks so much that even today in modern Turkey, the tulip remains the national flower. The legendary *Tale of the Tulip* recounts the story of a Persian youth (Farhad) deeply in love with a fair maiden (Shirin). Gripped by unbearable grief at the news that his beloved has been killed, Farhad mounts his horse and gallops over a cliff to his death. It is a false rumor, but the youth does not die in vain. From his numerous wounds, droplets of blood turn into scarlet tulips, a symbol of perfect love.

Tulips were particularly popular in the court of Suleiman the Magnificent, Sultan of the Ottoman Empire from 1520 to 1566, when it stretched from Tripoli to the Persian Gulf to Hungary. Some called it the "Ottoman's Tulip Age". One of the oldest definitions and descriptions of the tulip can be found in the Eighteenth Century French Encyclopedia or *Dictionnaire Raisonné des Sciences, des Arts et des Métiers* (also known as Denis Diderot's encyclopedia) which was published between 1750 and 1772 and which is supposed to contain all the knowledge accumulated by man until that century. For the entry of the French word "Tulipe" one finds a description of the bulb itself and of the tulip bloom. The definition points to a similarity between the tulip's reproductive system and the female reproductive system because the virtual bloom is already present in the bulb itself. Historically speaking, tulips were unknown in Western Europe until 1590. From the encyclopedia, we learn that it was Ogier Ghislan de Busbecq, Ambassador of Austrian (Hapsburg) Emperor Ferdinand I to the Ottoman Empire, who saw tulips growing and blooming in the gardens of Constantinople and who wrote about them in letters sent back to Vienna. We also learn that the Turks bartered for these tulips with merchants from the Crimean Peninsula. The Turkish name for the tulip was "tulibent" but the Austrian

Ambassador called the flower "tulipan", probably because it looked like a "dulban" or "turban". In Vienna, the tulip seeds and bulbs were planted in the Imperial Medicinal Garden, under the supervision of a certain Carolus Clusius who in 1593, left Vienna to work in Leiden, Holland, and took the bulbs with him.

During the Seventeenth Century, trade in tulips with Turkey was as important as trade in raw silk, woven silks, velvet and carpets. Austria, France and the Netherlands entertained a close relationship with Turkey by road and by sea (the Mediterranean Sea as well as the Black Sea). The position of the Netherlands on the North Sea, and at the mouths of several rivers, made this country a center of trade. Cities such as Amsterdam rose to power and wealth. Through marriages, inheritance and wars, the French dukes of Burgundy and the Hapsburgs came to rule in Holland. Yet in spite of the wars, the 1600s mark the golden age of the Netherlands, and in the 400 years since, the country has become synonymous with tulips.

In the Netherlands of the 1600s, Dutch trade expanded and the country became the commercial center of Europe. In 1601, the Dutch East India Company was founded, and in 1621, the Dutch West India Company. It was during that period that colonists from the Netherlands settled in New Amsterdam which is today New York City. Tulip bulbs were traded at a high price. Flowers were priced according to their sudden changes in color and in pattern, a process technically known as "breaking". Some made fortunes with these "breaking" tulips; according to Diderot's *Encyclopédie* (article Tulipe), a

tulip called "Viceroy" could be bought provided one had two wagonloads of wheat, four wagonloads of rye, four fat oxen, eight fat pigs, twelve fat sheep, two barrels of wine, four barrels of beer, two barrels of butter, one thousand pounds of cheese, one complete bed, one suit of clothes, and one silver beaker, a total of goods worth 2,500 florins! This was nearly enough to keep the crew of a ship fed for a whole year.

So what do tulips have in common with Cossacks and Musketeers? Musketeers were military men used by the French royal family to carry out delicate and difficult missions. The animated film *How the Kozaks Helped the Musketeers* (Kozak Kartoons [sic], Part III) accurately portrays these Musketeers and illustrates what was and still is historically called in Europe "Tulipmania" (love of tulip bulbs) and which lasted from 1634 to 1637. The film suggests that the tulip is an exotic flower which is closely connected to passionate love, match making, weddings, Turkey and the Ottoman Empire. It tells the story of how a young prince in Amsterdam fell in love with a Turkish princess whom he knew only through her portrait. In order to ask for her hand, the prince turned to his aunt, Marie de Medicis (1573-1642, the Queen of France and mother of the ruling king Louis XIII (1601-1643).

Although Louis XIII was king, the real man in power, especially after 1624, was Cardinal Armand Jean Du Plessis, Duc de Richelieu (1585-1642). He had a hand in all the royal affairs. So when the Queen dispatched her private guard of Musketeers to help her nephew, Richelieu, a very ambitious statesman who supposedly wanted to marry his niece to the prince in question, sent the royal navy in pursuit of the Musketeers, wanting to destroy them and put an end to their mission. (In the animated film, Richelieu led the royal navy in person!)

As the story unfolds, the Musketeers reached their destination, delivered the Dutch prince's present, secured the princess' hand in marriage, and managed to leave the palace with the princess' gift which symbolized her agreement to marry the prince from Holland. The gift was a box filled with highly priced tulip bulbs which would bloom when the Musketeers reached Amsterdam. In the film, the Musketeers' return trip was by way of a Magic Flying Carpet, reminiscent of the Ukrainian folk tale of *The Flying Ship*.

And what about the Cossacks? As the animated film recounts the story, as Richelieu's military vessel pursued the Musketeers, a canon ball hit the flying carpet and set it on fire. At this moment,

the Ukrainian Black Sea Cossacks (the Chornomortsi), on their swift vessel the chaika rescued the French Musketeers and their precious cargo. After a lively and hilarious interaction with Richelieu's seamen, they managed to reach Amsterdam with the Musketeers. Each Cossack received a highly priced blooming tulip with its bulb, quite a reward given the price of tulips at the time. One of the Cossacks, however, felt hesitant to accept such a magnificent reward because in his mind, the mission was only half-completed. He left his blooming tulip with another Cossack and ran through the countryside of Holland and through the rest of Europe, returning with the princess in his arms. Now the mission was completed and the prince could marry his sweetheart. The Cossack got his tulip back but without the bulb; in order to bring the princess to Holland, he had spent his newly acquired fortune. But the other Cossacks approved of his gesture and rewarded it by giving him all their blooming tulips with their bulbs, demonstrating that the motto: all for one and one for all applied to Ukrainian Cossacks as well as to Musketeers.

In creating *How the Kozaks Helped the Musketeers*, the Ukrainian filmmakers remind us that Ukraine in the seventeenth century had a close relationship with Western Europe and especially with France. Because of the Black Sea, Ukraine also had a close relationship with Turkey. It is indeed during that period of Tulipmania (1534-1537) that French geographer Guillaume Le Vasseur; Sieur de Beauplan, came to Central and Eastern Europe and witnessed some of the military campaigns in Ukraine. Between 1642 and 1662 some of his maps were reproduced in France and in 1646 he reproduced a complete map of Ukraine and the Black Sea followed in 1660 by a book, *A Description of Ukraine*. For the ruling monarchs of that time, maps of Eastern Europe were a novelty; they were interested in areas where they could eventually wage a war and win. When almost a century later Diderot and his team of learned people worked on the *Encyclopédie*, they were very familiar with Ukraine, its landscape, its seashore, its people's customs and the military organization of the Cossacks' stronghold known as the Sich. The word Ukraine itself appears as being the land of the "Cossack Nation".

Should we believe that the Black Sea Cossacks, the Chornomortsi, had a hand in the secret mission of the French Musketeers and that they were rewarded with the outrageously expensive "broken" blooming tulips-with-bulbs? Should we believe the story of the animated film and how the Cossacks may

have been responsible for an alleged Dutch prince's marriage to an Ottoman princess? There are no reasons to doubt it. In fact, there is some evidence connected with the tulip which encourages us to believe it. As the Ottoman Empire conquered Europe, the tulip flower was adopted in embroidery patterns of the peoples who came in contact with the Turkish occupation. In Slovakia, for instance, the tulip pattern can be found in Easter egg decorations, wall hangings and in the decoration of sheepskin coats, In Hungary, it can be found in patterns for pillow covers, tablecloths and young brides' hope chests. In Croatia, the last country to come in direct contact with the Ottoman forces, folk songs exhort the magical power of the "tulipan" and repeat the theme of passionate romantic love between two people.

Ukraine was never part of the Ottoman Empire, but had many encounters with Turks. Patterns of stylized tulips can be found in Ukrainian folk art. In book ornamentation, a variation of the tulip pattern can be found in illustrations of folk tales that happily culminate with a marriage. One such example is the border illustrations for the story "The Frog Princess" in *Ukrainski Narodni Kazky* (Kyiv: Molod' , 1995). Tulips also appear as ornamentation for folk songs; in the collection *Lira Surma* (Surma Book & Music Co., 1982), for instance, a border of blooming tulip tops the song "O, A Black Cloud Has Come Upon Us" (p.31).

In 1981, the Ukrainian Museum in New York published a monograph entitled *Ukrainian Rushnyky*. On the cover is a rushnyk with two majestic tulips in an imaginary garden of multi-shaped flowers. A year later, in a book entitled *Folk Art from the Ukraine* [sic] there is a reproduction of a rushnyk on display at the Kyiv Museum of Decorative Folk Art as well as a close-up of the needlework of a tulip. A perusal of books of Ukrainian patterns for domestic embroidery reveals that tulips are not part of a floral design used in embroidered blouses or traditional pillow covers; the tulip seems to be reserved for traditional match making and wedding towels.

Since tulip patterns are present in these forms of Ukrainian folk art, one wants to believe that the flowers are not only associated with love, match-making and weddings, but also with a certain episode in history when Cossacks helped French Musketeers finalize a Dutch wedding.

Copyright Hélène Turkewicz-Sanko
John Carroll University
March 1998

BIBLIOGRAPHY

- Ukrainski Narodni Kazky*. Kyiv: Molod': 1995. (Tsarivna Zhaba, p. 135-144).
- Dictionnaire Encyclopédique pour tous Nouveau Petit Larousse*. Paris: Larousse (1997).
- Bartsch, Wilhelm. *The Netherlands*. Manuscript for a class on The Netherlands and the Dutch in America taught at John Carroll University. Cleveland: John Carroll University Copy Center, 1997. pp. 08.077 and 08.081-08.083.
- Danchenko, Lesia (completed and introduced), and Arthur Shkarovsky-Raffe, tr. *Folk Art from (the) Ukraine*. Leningrad: Aurora Art Publishers. 1982. illustrations 143-144.
- Diderot, Denis et d'Alembert et une Société de Gens de Lettres. *Encyclopédie ou Dictionnaire Raisoné des Sciences, des Arts et des Lettres*. Paris: Briasson, David, Le Breton et Durand (1750-1772) [<http://humanities.uchicago.edu/ARTFL/projects/encyc/>]
- Grabovych, Oksana, and Liubov Volynets'. *Ukrainski Rushnyky*. New York: Ukrainian Museum. 1982. [Cover page; pages 11 and 18.]
- Kozak Kartoons, Part III*. Prolog, Inc. Yevshan Catalogue 1997:32, VHS #VP739.
- Le Vasseur, Guillaume; Siuer de Beauplan. *A Description of Ukraine and Maps*. George Grabowicz, editor-in-chief. Cambridge, MA. The Harvard Ukrainian Research Institute. 1993.
- Surmach, Myron. *Lira Surma*. Surma Book & Music Co., 1982.
- Tulip Book of P. Cos, Florist of Haarlem, 1637*. [<http://www.bib.wau.nl/tulips/tulpbook.html>]: offers table of contents and 62 color illustrations. [Vicroj = #12]

EDITOR'S NOTE: *The author is currently working on a project on tulip themes in embroidery, folk songs, and literature in Ukraine as well as countries which were part of the Ottoman Empire and would appreciate any information, written or photographed, that might be available. All contributions will be given credit. Please direct responses to Professor Hélène Turkewicz-Sanko, Department of Classical and Modern Languages and Culture, John Carroll University, 20700 North Park Boulevard, University Heights, Ohio 44118-4581*

Women and the Elections in Ukraine

by MARTHA BOHACHEVSKY CHOMIAK

How did women do in the elections in Ukraine? As could be expected, with the same disappointing overall results as were reflected in the whole election.

The number of women elected to the Rada is slightly higher than before, up to 25, but still way below the notions of democratic parity. Locally, however, some women did well. More importantly, in all parts of Ukraine, women took an active part in the election and in monitoring the process.

Now women are doing what many citizens in Ukraine are doing, discussing the elections. Four days after the elections, the UN office in Kyiv held a press conference for four UN funded projects that worked to highlight the importance of women's political activism. The media showed up in full force, although other activities, including the post-election press conference of Natalia Vitrenko (the local critic of the regime on the far left), were taking place at the same time.

The elections were also the top item on the agenda of the meeting of the regional council chairs of Soyuz Ukrainok, held in Kyiv on April 4, less than a week after the elections. Soyuz Ukrainok is affiliated with Rukh, one of the largest of the moderate parties. Rukh won almost 10 percent of the vote, coming in second after the communists, who won 25 percent without counting their various splinter groups. The decision to go with Rukh was criticized by some of the members of Soyuz Ukrainok, but once the decision had been made, all the regions went along with it. Lilia Hryhorovych, vice president of Soyuz Ukrainok and re-elected deputy on the Rukh ticket, vigorously defended the decision at the meeting. She argued that the four women on the Rukh ticket would not have won without the joint

support of Rukh and Soyuz Ukrainok. She also put an optimistic spin on the results, maintaining that now, the parties that did not get at least 4 percent of the vote and therefore would not enter the Parliament at all, would be more likely to consolidate with the eight parties that do have Rada representation.

Region after region of Soyuz Ukrainok, from Donetsk and Luhansk to Ivano-Frankivsk and Sevastopol, reported on their activities and on the election results. All regions are working with the local offices of the Ministry of Women and Children in various out-reach projects. It is this Ministry that created a committee composed of representatives of all major women's organizations to serve as an advisory council on an informal basis for the Ministry. The various organizations take turns chairing the meetings, which are held on an ad hoc basis. This marks yet another step toward the eventual creation of a national council of women.

Compared to all the work of the organization five years ago, there is a dramatic increase in all fields -- politics, welfare, and especially economic development programs. The organization has expanded, and its membership is becoming visibly younger and more professional. It may not be too far-fetched to say that eventually these women will help the UNWLA rather than the other way around. God willing!

The press conference that ended this meeting served as the venue for disbursement of scholarship funds provided by the UNWLA Scholarship Program for pupils and students recommended by Soyuz Ukrainok in Ukraine. We were given a round of applause and many thanks.

UNWLA New Jersey Regional Council Hosts Presentation and Discussion on U.S. Immigration Law

by BOZHENA OLSHANIWSKY

Left to right: Bohdanna Pochoday, Andriy Michniak, Maria Polanskyj, Mykhaylo Hrycak, Bozhena Olshaniwsky and Borys Lewycky.

On March 27, 1998, the New Jersey Regional Council of the UNWLA, hosted a presentation and discussion on U.S. Immigration Law. Held at St. John Ukrainian Church Hall in Newark, New Jersey, the program began with a prayer by church pastor Rev. Frank Shaydiak and brief opening remarks by Council President Maria Polanskyj. Bozhena Olshaniwsky, N.J. Regional Council, Public Relations Officer, officiated as emcee.

The guest speakers were four Ukrainian-American attorneys who spoke on the subject of US immigration laws and problems encountered by those seeking permanent residence and naturalization in the US. Attorneys Andriy Michniak, Mykhaylo Hrycak, Bohdanna Pochoday and Borys Lewycky focused on important things that immigrants interested in remaining in the US and in becoming US citizens through naturalization should know. All four attorneys

stressed the importance of good legal representation and advised that crooks and charlatans offering a "quick fix" should be avoided. The attorneys also emphasized the need for preparation and for compliance with US immigration policies and regulations. "Know your own case thoroughly, collect all necessary information and documents, follow the immigration law and adhere to deadlines."

The program was well attended with many of the more than 130 members of the audience representing the "fourth wave" constituency of immigrants from Ukraine. The Ukrainian-American press was represented by Teofil Staruch of *Voice of America*, Lev Khmelkowsky of *America* and Roma Hadzewycz of *The Ukrainian Weekly*. A lively discussion period followed the formal presentation and many guests lingered over refreshments to discuss the immigration issue with the attorneys.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

27-ИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС СФУЖО ІМ. МАРУСІ БЕК

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій проголосила гасло на 1997 рік:

"ПЕРЕДАЙМО НАЩАДКАМ НАШ СКАРБ — РІДНУ МОВУ"

Уряд України прийняв це гасло та створив організаційний комітет для проведення його в життя у 1998 р.

Світовий Конгрес Українців також проголосив це гасло, однаково важливе в Україні, і у нас на поселеннях, гаслом СКУ в 1998 році.

Мова — це наша культура, це душа народу.

Мова — це те, що нас усіх в'яже з Батьківщиною.

Без мови — ми не ми.

З того приводу СФУЖО проголошує 27-ий Літературний конкурс ім. Марусі Бек для дітей та молоді-студентів діаспори і України.

СФУЖО подає чотири теми конкурсу до вибору:

1. "У мові і пісні — душа народу",
2. "Рідна мова — найкращий Божий дар",
3. "Українською мовою порозуміємось з українцями цілого світу",
4. "Любіть Україну...і мову її солов'їну".

Твори просимо підписати псевдонімом і подати вік автора.

Вікові групи учасників конкурсу (вік до реченця конкурсу 1 вересня 1998 р.):

Група 1 — 7-11 років.

Група 2 — 12-14 років.

Група 3 — 15-18 років.

Група 4 — 19-23 роки.

Твір повинен бути написаний українською мовою, на машинці через два інтервали, розміром максимум п'ять сторінок. Підписаний псевдонімом. В заклеєному коверті подати псевдонім, прізвище і адресу автора. Коверту відкриється після рішення журі.

Термін надсилання творів до 1 вересня 1998 р. Переможцям конкурсу будуть приділені нагороди.

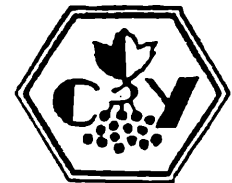
Адреса СФУЖО: **WFUWO, konkurs**

P.O. Box 84578

2336 Bloor St. W.

Toronto, Ont., M6S 1T0, Canada

СОЮЗ УКРАЇНОК

Нема потреби наголошувати, який складний напружений період переживає зараз Україна — час великих надій і сподівань. Політична та економічна ситуація в державі ще не скоро стабілізується.

Кожного з нас наздоганяють повсякденні турботи: що де дістати, чим нагодувати сім'ю, як вижити в умовах тривалої невиплати зарплатні! А поряд з нами, тими, хто має працю і певний матеріальний статок, живуть люди вбогі, хворі, немічні. Та особливо незахищеними в даній ситуації є діти-сироти.

Від недолі не застрахований ніхто з нас. Не винні ті діти, котрі осиротіли. Не винні і ті, хто став сиротами при живих батьках. Проте, незважаючи на економічну скруту, на Україні є діти, які перебувають на повному державному забезпеченні і здобувають вищу освіту.

Понад 16 дітей-сиріт навчається в Дрогобицькому державному педагогічному інституті імені Івана Франка. Ці студенти — майбутні вчителі. Вони отримують безкоштовну освіту, мають медичне забезпечення, проживають у гуртожитках, користуються безкоштовним проїздом у транспорті й отримують хай і невелику (біля 10 ам. дол.), однак щомісячну стипендію.

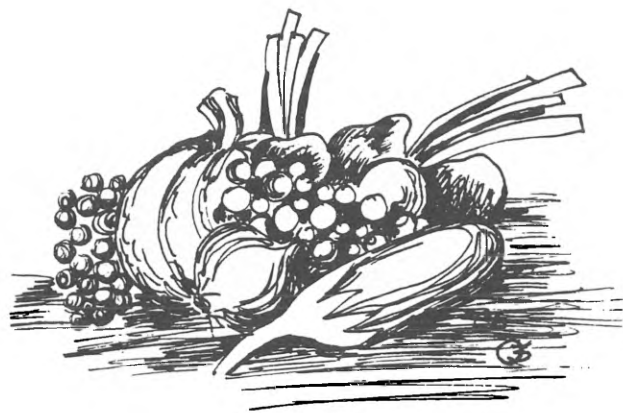
Доля дітей-сиріт в Україні хвилює не тільки нас. Ось уже другий рік 26-ий Відділ США в м. Дітрбїті (голова Віра Гнатюк) взяв під опіку 6 студентів сиріт з Дрогобича. Щороку до св. Миколая вони отримують подарунки — пачки з одягом. А цього року, крім одягу й взуття, ще отримали солодощі, ручки, записники й зошити — допомога надійшла з міста Мілвокі.

Нашим студентам Тетяні, Сніжані, Наталі, Оленці й Мар'янові прийшлися по душі подарунки з Америки. Вони поділилися з товаришкою Миросею, яка цього року вступила до інституту. Всі діти виростили і виховалися у Червоноградському дитячому будинку. Між ними гарні дружні стосунки, допомагають собі як брати й сестри.

Оля Константинович приїхала з Криму, студіює українську філологію. Батьків втратила вже за час навчання. Вона сердечно дякує українським жінкам з далекої Америки за пам'ять, доброту і увагу.

Пані Наталя Олич з м. Мілвокі, яка відправляє цього-річні Миколаївські дарунки до Дрогобича, написала нашим студентам гарного листа з щонайкращими побажаннями: "Надіємось на Вашу молодечу завзятість, витримку!

Закінчення на 31 стор.

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Багато людей звертає увагу на здорове харчування — менше м'яса — більше городини і овочів. Подаємо в пропорції на 6 осіб, декілька приписів, беручи до уваги здоров'я.

САЛАТА З ОГІРКІВ

- 4 середньої величини огірки
- 2 зубці часнику
- 2/3 горнятка йогурту без смаку
- 1 ложка цитринового соку
- 2 ложки дрібно нарізаного кропу
- білий перець і сіль до смаку
- 3 ложки оливкової олії

Обібрані огірки, нарізані кружальцями, накласти на тарілку і трохи посолити. Залишити на одну годину.

Приготувати підливу: У малій мисочці до розтертого часнику додати йогурт, цитриновий сік, кріп і білий перець. Змішати.

Накласти огірки у миску для салати, полити підливою і злегка потрясти. Поставити до холодильника на одну годину.

ЗАСТУДЖЕНА САЛАТА З ВИНОГРАДУ І МОРКВИ

- 2 горнятка курячого бульйону
- 4 ложечки желатину без смаку
- 1/4 горнятка цитринового соку
- 1 ложка соцу (worcestershie)
- 2 ложки дрібно нарізані петрушки (не "кучерявої")
- 10 унцій зеленого винограду без кісток
- 4 моркви, нарізані вздовж тоненькими стружками.

Влити 1 горнятко бульйону до малої риночки, додати желатину і залишити на 3 хвилини. Поставити риночку на малий вогонь і гріти, щоб желатина розпустилася. Додати друге горнятко бульйону, цитриновий сік. (worcestershie) петрушку, сіль і білий перець до смаку. Змішати. Сполоскати миску (величини 1 кварта) зимною водою. Влити до неї на один інч бульйону і вставити на 30 хвилин до холодильника, щоб застигло. Виноград, нарізаний половинками і моркву додати до простиглого бульйону, залити рештою бульйону, накрити і охолоджувати в холодильнику 4 години.

Перед поданням тонким ножом обвести довкруги і перекинути на відповідну тарілку. Зразу ж подавати.

САЛАТА З БРОКОЛІ ТА АВОКАДО

- 1 1/2 фунта нарізаних киточок броколі
- 1 авокадо
- 2 ложки цитринового соку
- 1/2 горнятка нарізаних горіхів
- 1 ложка гірчиці
- 1/4 горнятка найкращої оливкової олії
- 1 ложка дрібно нарізані петрушки

Нарізати китички броколі (з качанів можна зварити юшку). У ринку з окропом вкласти броколі. Варити 3 хвилини. Відцідити і облити зимною водою. Обчистити авокадо і нарізати кубиками. Скласти до мисочки і скропити одною ложкою цитринового соку. Покласти броколі, авокадо і горіхи до миски, в якій подаватиметься. Окремо добре вимішати 1 ложку цитринового соку з гірчицею і олією. Полити заправою і зразу подавати.

Всі три салати можна подавати як приставку, або як додаток до м'яса.

ЗАПІКАНКА ЗІ СОЛОДКОЇ КАРТОПЛІ (Sweet potatoes)

- 4 горнятка солодкої картоплі, нарізані 1/2 інчевими кружальцями
- 1/2 горнятка нарізаних яблук
- 1/2 горнятка нарізаних помаранч
- 1 ложка цитринового соку
- 1/2 ложки брунатного цукру
- 1/4 горнятка солодкого вина зі сливок або інших овочів
- 2 гвоздики (не обов'язково)

Зварити картоплю, уважуючи, щоб не переварити. Відцідити і скласти до вогнетривалого посуду.

Змішати яблука, помаранчі, цитриновий сік, брунатний цукор, гвоздики, вино і влити на картоплю.

Пекти в печі, нагрітій до 375° у закритому посуді 30 хвилин. Пробувати, щоб яблука були м'які.

САЛАТА З КРЕВЕТОК ТА ФАСОЛЬКИ

- 1 1/4 горнятка маленької, білої, сухої фасольки
- 1/2 білої цибулі або 2 зелені цибульки, дуже дрібно нарізані
- сік з 1/2 цитрини
- перець до смаку
- 5 ложок найкращої оливкової олії
- 1/2 фунта креветок (shrimp)
- 1 ложка дрібно нарізані петрушки
- 1 головка зеленої салати (bib salad)

Залити білу, суху фасольку водою, (щоб покрила фасольку) і залишити на ніч. Наступного дня відцідити і всипати до ринки, залити водою, посолити і варити до закипіння. Зменшити вогонь, нехай "моргає" 1-1/2 години. Зняти з вогню і вистудити. До миски на салату накласти кружальця цибулі. Змішати (окремо) цитриновий сік, сіль і перець. Додати олії. Налити на цибулю і легко потрясти. Залишити на декілька годин.

Окремо до окропу вставити креветки і варити 2-3 хвилини, щоб стали рожевими. Відцідити і облити зимною водою. Обчистити і знову змити. Додати фасольку, петрушку і легко змішати.

На спід миски накласти листки зеленої салати, на них — приготовані креветки з фасолею і петрушкою. Можна ще приборати зверху листками салати.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА СУА, ПІВНІЧНИЙ НЬЮ-ЙОРК

ХРОНІКА ЗА 1997 РІК

Відділ	Рік заснування	Місце-вість	Число членок	Голова
46-ий	1967	Рочестер	22	У. Бабюк
47-ий	1952	Рочестер	69	І. Руснак
49-ий	1933	Баффало	35	У. Лоза
68-ий	1957	Сиракузи	16	Ф. Войтович
97-ий	1968	Баффало	19	М. Пашковська
120-ий	1982	Рочестер	16	І. Грасман

Округу очолює Марта Стасюк. Округа налічує 177 членок із шістьма відділами. Від СУА до СФУЖО входять: Ірина Руснак — референтка мистецтва, Марія Крамарчук — член Статутової комісії. Ірина Руснак також член комісії Суспільної опіки при Головній Управі СУА (відповідальна за опіку над бабусями).

23-26 жовтня відбувся VII-ий Конгрес СФУЖО під кличем "Зміцнім діяспору — допоможемо Україні", під час якого І. Руснак виголосила доповіді "Майбутнє української культури в діаспорі" і "Жінка і традиційні цінності". І. Руснак одержала грамоту-признання за відмінну працю. М. Крамарчук залишилася членом Статутової комісії СФУЖО на наступну каденцію, а І. Руснак вибрана першою заступницею голови Контрольної комісії.

46-ий Відділ ім. Олени Теліги нараховує 22 членки, з яких дві є членами Округної управи. Відділ провів 7 ширших сходин, одні сходини управи та загальні збори. Пересічна участь у сходинах — 15 членок. На сходинах, які були запрограмовані для громадянства, були прочитані такі доповіді: "Сучасне життя в Україні" — доповідач Ірина Джурич зі Львова, "Україна очима добровольця Корпусу Миру" — доповідач Таня Міллер, "Гормональна заміна терапія — чи придатна вона для кожного" — д-р Іларіон Чолган, "Пластично-косметичний забіг" — д-р Олег Слупчинський та д-р Віто Кватала.

Відділ мав кіоск під час чотириденного фестивалю церкви св. Йосафата, де членки продавали мистецько виконані ляльки, орнаментальну пшеницю, овес, дідухи, прикраси з квітів і льотерію, основний приз якої був величезний ведмідь у гуцульському сердаку, який виготовила Х. Венгльовська.

26 серпня відбулася дуже успішна прогулянка любителів квітів до ботанічного парку, заповідника метеликів та школи садівництва в Ніагара Фолс. Під час прогулянки відбулася зустріч з головою Округи Мартою Стасюк та головою 56-го Відділу в Норт Порті Марічкою Білінською.

Перед Різдвам та Великоднем влаштовано випікання і продаж святкового печива, орнаментальної пшениці, дідухів та мистецько виконаних ляльок.

У пам'ять бл. п. Любомира Шмігеля, чоловіка нашої членки Люби Шмігель, склали 2,140 дол. на "Фонд Чорнобиля СУА", які передали до Централі. На гуманітарну допомогу (пакунки до Чернівців та Харкова) видано 173.88 дол.

Стараннями нашої членки Надії Трач, влаштовано курси українознавства та писання писанок двадцятьма учням. Н. Трач також провела іспит з української мови (New York State Regents of Ukrainian Language) в учнів середніх шкіл рочестерської округи.

47-ий Відділ ім. Лесі Українки нараховує 69 членок. Під час року попросили на вічний спочинок дві членки і одну приєднали до Відділу. Чотири членки входять до Округної управи і дві членки до управи СФУЖО. Відділ провів за-

гальні збори, шість ширших сходин і три засідання управи з пересічною кількістю 35 членок. Протоколи писала з великою точністю, протоколярна секретарка Ірина Михайлюк. Під час сходин були прочитані доповіді на такі теми: "Леся Українка — володарка правди", "Без свого народу — безбатченки", "Тарас Шевченко", "Спомин-прощання подруги сп. п. Марії Лабуньки", "Традиції, вірування та великодні звичаї на Бойківщині", гумореску Івонни Савицької "Прабабуна", "Український відділ, присвячений почитанню Діви Марії в бібліотеці Маріян, при Дейтон університеті в Огайо", "Символіка та відзначування зелених свят на рідних землях", "Спомин о. Венгриновича про переслідування наших земляків під час Акції Вісла", "Українська жінка серед святих осіб церкви", "Держави давня назва — Україна", сміховинки В. Дідюка "Передвакаційне".

У серпні членки мали свій кіоск з численними експонатами українського мистецтва під час фестивалю церкви св. Йосафата. Деякі членки є у провіді "Осередку Української Спадщини" та ведуть крамничку "Мозаїка".

21 вересня відсвяткували ювілей 45-літньої громадської праці. Були відзначені колишні голови Відділу — А. Смерчинська, М. Крамарчук, А. Капітан, І. Мартинець, Т. Шутер, М. Лилак, І. Руснак. У вступному слові голова вичислила різні функції, які виконували наші членки в рядах Округної та Головної Управ і СФУЖО. За успішну працю для Відділу були відзначені М. Костів, М. Лилак і І. Михайлюк. Святкова програма, присвячена Зої Когут, складалася з доповіді Уляни Старосольської та художнього читання поем Зої у виконанні артистки І. Лаврівської. Особливою увагою відзначалася гарно оформлена виставка — огляд праці Відділу від його початків до сьогодення. Імпрезу закінчено відспіванням многоліття на честь української жінки — громадської діячки.

7 грудня заходом Відділу відбувся вечір для громадянства із показом прозірок фотографа-мисткині Лідії Михайлюк-Сухої про село Криворівню на Гуцульщині.

Музейно-мистецькі референтки І. Мартинець та Х. Ковч зібрали на будову Українського Музею в Нью-Йорку 17,210 дол. Відділ подарував дві відеокасети про голод в Україні 1932-33 років, — одну професорові історії при Рочестерському університеті, а другу — місцевій американській бібліотеці, які включили до історичної збірки для "The Red Empire". Пресова референтка А. Бах зібрала на передплату "Нашого Життя" 1,690 дол. Чотири членки передплачують журнал в Україну, відділ оплачує дві передплати. Стипендійна референтка А. Чорнобиль зібрала на стипендії 1,590 дол. від п'ятох постійних спонсорів. Референтка Суспільної опіки зібрала 382.00 дол. на Фонд Суспільної опіки з призначенням для "Бабусь". Відділ вислав дві пакки із солодощами до Чернівців та Івано-Франківська на адреси голів відділів Союзу Українок, три пакки з одягом до Нововолінська. Сім пачок з одягом на ту саму адресу вислали членки і самі оплатили пошту. Господарські референтки придбали 202.60 дол., з цього призначили 200.00 дол. для дітей в Україні. Відділ постійно одержує листи вдячності з України за допомогу.

49-ий Відділ ім. Ольги Басараб нараховує 35 членок. Приблизно третина з них уже неактивні через старший вік або хворобу. І не дивно, бо у 1998 році Відділові виповниться

65 років від часу його заснування. Цього року Відділ провів 4 ширших сходин. 20 січня членки відвідали Домку Завадівську в її помешканні, щоби привітати свою посестру з 90-літтям.

Для придбання додаткових фондів для виконання зобов'язань до Головної Управи та інших видатків, Відділ влаштовує продаж великоднього і різдвяного печива, під керівництвом господинь — М. Дранки, Е. Ковтало, О. Хомин, В. Осташук.

У лютому Відділ відзначив роковини смерті своєї патронки Ольги Басараб і померлих членок Літургією і Панахидою. Короткий спогад про Ольгу Басараб і Олену Телігу прочитала Ліда Стасюк. У цьому місяці проводиться також збирання коштів на Стипендійну Акцію. Зібрано вже 3,090 дол., збірку провела Оксана Салдит. Відділ є спонсором студента богослов'я в Україні.

Про своєчасну і стовідсоткову передплату журналу "Наше Життя" дбає Тетяна Паславська. За дві членки Відділ платить по 25.00 дол. Три особи, які не є членами СУА, передплачують журнал через наш Відділ.

На особливу увагу заслуговують ширші сходини Відділу, що відбулися 15 березня, у програму яких, окрім ділової, увійшла частина, присвячена шануванню заслуженої членки Відділу Ярослави Борачок.

У квітні чотири делегатки взяли участь у річному Окружному з'їзді в Рочестері. У червні членки відвідали мистецьку галерію в Ніягара Фолс, Онтаріо, де оглянули колекцію картин широковідомого маляра Василя Курилика (1927-1977) "Страсти Христові". В серпні відбулася зустріч-пікнік з участю голови Округи Марти Стасюк та її чоловіка п. Мар'яна і запрошених гостей у садибі Стефанії Осадци. Під час пікніку присутні заслухали розповідь членки Анни Поліщук про її нещодавню поїздку в Україну. Цього місяця також включилися в загальногромадські святкування шостої річниці відновлення Української держави. Членки Відділу співпрацюють з іншими українськими громадськими організаціями а також своїми церковними парафіями.

Відділ є членом Федерації Жіночих Клюбів у Баффало, Відділ представляють Анна Заньків і Ярослава Дергак. Вони, а також інші членки Відділу, беруть участь у щомісячних засіданнях Федерації, де мають нагоду послухати цікаві доповіді. У 1997 році членки взяли участь у двох засіданнях та у 92-ій річній Конвенції (8 членок). Під час Конвенції, клуби улаштували виставки. Наш Відділ підготував великодній стіл, який був накритий гуцульською тканю серветкою — доріжкою, яку виконали мистці з Косова, Івано-Франківської області в Україні. На цій доріжці було викладено великодню паску, бабку, керамічну гуцульську вазу з лозою, писанки і керамічний гуцульський свічник, на тарілці — тістечка, якими присутні частувалися. Наша мисткиня, вишивальниця Мирослава Райца, подарувала на виграв малі вишивані подушечки. Восени 1997 р., з рамени співпраці з Федерацією, у відповідь на запрошення жіночого клубу Гамбургга, три наші членки взяли участь у засіданні і розказали про сучасну Україну. Вони познайомили присутніх з уривками англійської статті "When pigs fly or a report from the field" (Ukrainian Weekly, July 13, 1997) Діяни Дергак, (дочки членки Відділу Ярослави і Зенона Дергаків), яка живе і працює в Україні. Крім того, представили програму та історію СУА. Також подарували клубові, на знак приязні, книжечку Камілі Гук "Hollyhocks—Мальви".

24 жовтня відбулися загальні збори для вибору управи на два роки (1998-99). Відділ очолила Анна Поліщук.

У листопаді 5 членок взяли участь у т. зв. "Scholarship Tea", спонсорованого Федерацією. У грудні 11 членок були учасницями "Holiday Party", під час якої була проведена збірка на "Ronald McDonald House" — це своєрідний готель, у якому можуть перебувати відвідувачі хворих дітей, які лікуються у Баффалівській дитячій лікарні.

16 листопада під час добродійного бенкету, влаштованого баффалівською групою підприємців і спеціалістів придбання фондів на студії українознавства при місцевому університеті, Відділ подарував відеокасету п. н. "Harvest of Despair" для університетської бібліотеки, за що одержав подяку від управи бібліотеки.

68-ий Відділ охоплює 16 членок. Усі членки, окрім двох, передплачують "Наше Життя". Тому, що довший час не мали приміщення, сходини відбувалися у приватній хаті, приблизно, що два місяці. Пересічна присутність на сходинах — 9 осіб.

Членки складають по 10.00 дол. два рази на рік, як "продаж печива без печива", і в той спосіб вирівнюють зобов'язання до Централі.

97-ий Відділ ім. Марусі Бек налічує 19 членок. Відбув загальні збори і 5 ширших сходин з пересічною участю 15 членок. До Окружної управи входять три членки: Марта Стасюк — голова, Надя Бергенсток — протоколярна секретарка, Наталка Сантарсієро —скарбник та голова Відділу — Марійка Пашковська.

Відділ є членом баффалівської Федерації Жіночих Клубів, бере активну участь у щомісячних сходинах Федерації на яких є нагода вислухати цікаві доповіді, як також поширювати знання про українське мистецтво і про Українську державу.

Відділ закупив відеокасету "Harvest of Despair" і подарував бібліотеці Баффалівського університету. Переслав в Україну до міста Миколаєва пакунок вагою 75 фунтів (одежа, шкільні приладдя та цукерки), за які одержав подяку СУ Миколаєва та дані про точний розподіл висланих речей.

Для придбання фондів Відділ продає українські картки. Дохід призначений на Стипендійний фонд. Зараз Відділ оплатив дві стипендії для студентів в Україні на суму 200.00 дол.

У вересні Відділ влаштував концерт української оперної музики в приміщенні Баффалівського університету. У виступі брали участь Володимир Винницький, Марія Стефюк і Олег Хмір. На цьому концерті були не тільки українці, але також американці та особи інших національностей — любителі оперної та класичної музики.

Відділ закінчив працю 1997 року товариською зустріччю, смачною вечерею та обміном подарунків. Марта Стасюк розказувала про українські різдвяні та новорічні звичаї.

120-ий Відділ ім. Ірини Сенік налічує 16 членок. Провів загальні збори і 8 ширших сходин. Усі членки передплачують "Наше Життя". Голова і три членки входять до Окружної управи, 6 членок взяло участь в Окружному з'їзді. Групою українських бізнесменів і професіоналістів Лїду Джус вибрано українкою року в місті Рочестері.

Впродовж 15 років під час шкільного року від 9:00 рано до 1:00 пополудні Відділ провадить суботню світличку в приміщенні школи св. Йосафата з пересічною участю 14-17 дітей. Під час року діти пригтовляють великодні кошики, концерт з нагоди "Дня Матері" і "св. Миколая". Разом з юнацтвом з Пластової станиці, Відділ влаштував для громади традиційний костюмовий баль.

Перед Різдвом та Великоднем влаштували продаж печива. На вигреш приготували кошик з продуктами та музичними касетками. На різдвяному базарі пишались ведмедики у вишиваних китариках.

Перед Великоднем загостила на сходини п. Іванна Маринець та прочитала лист з України, який описував вели-

кодні звичаї. Таня Міллер розказала про свій дворічний побут в Україні, як учасник Корпусу Миру.

У серпні, під час фестивалю церкви св. Йосафата, членки Відділу провели льотерію і подарували 169.00 дол. на церкву.

Дора Сторожинська,
пресова референтка.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

З'їзд ОКРУГИ ЧІКАґО

14 березня ц. р. у приміщенні Інституту Сучасного Мистецтва в Чикаго відбувся XXXIII з'їзд Округи Чикаго. Цей з'їзд, як і усі попередні був важливим підсумком багатосторонньої праці десяти відділів СУА (324 членки). Заступниця голови Округи Марія Дорожинська привітала голову СУА Анну Кравчук, Почесну голову Округи Чикаго Анастасію Хариш, делегаток та гостей. Головою президії вибрано М. Дорожинську, секретарями Валентину Скороход-Хому та Ірину Попович. В першій частині засідання звітували голови відділів та референтки Окружної Управи (відсутні — 51-ий і 102-ий Відділи).

Слухаючи звіти, можна було зауважити, що діяльність Округи проходила під знаком двох паралельних напрямних — активного росту організації у діаспорі, та поживленню зв'язків і допомоги українському відродженню на рідних землях. Це дало поштовх для збільшення жертвенности, поширення інформативних контактів і, незважаючи на те, що мета СУА є спільна, кожний відділ провадить свою діяльність індивідуально у ділянках, які найбільше відповідають зацікавленню чи спроможности членок.

22-ий Відділ впродовж 45 років щорічно влаштовує "Український день", беручи участь у міжнародному різдвяному фестивалі, що проходить у Музею науки і промислу, пропагуючи українську культуру серед англосмовного світу, продовжує щотижневу радіопередачу (реферати, доповіді, вісті з України, тощо) у радіостанції подружжя Климчаків, яке охоплює місто і околиці Чикаго, проводить коляду, підтримує Фонд Суспільної опіки СУА, допомагаючи бабусям, жертвує щедро на Стипендійну Акцію СУА — 1.740 дол.

29-ий Відділ відзначився дуже успішною Стипендійною Акцією (2,900 дол.), влаштував цікаві зустрічі з професорами Острозької Академії, з істориком і професором Одеського державного університету Володимиром Чумаченком, з Миколою Горобцем з міста Суми, який розповів про діяльність місцевого Союзу Українок. Ця зустріч була важливою ще й тому, що Суми є під опікою Чикагської Округи.

36-ий Відділ — найстарший, заснований у 1932 р., влаштував успішні базари, вислав 13 пакунків в Україну, влаштував виставку українських писанок у американській бібліотеці, включився в допомогові акції "Гайфер проджекст", "Діти Чорнобиля", "В пам'ять голоду на Україні". У 1997 р. святково від-

значив свій 65-літній ювілей з участю членок, гостей і делегатки Головної Управи Ольги Тритяк.

74-ий Відділ оформив габльотку українського мистецтва в Культурному Осередку при парафії св. Йосифа (започатковану колишньою головою відділу бл. п. Стефанією Іванчук), яка стала інформативним центром для відвідувачів, віддзеркалюючи своїми експонатами важливі події в Україні. Провели свято жінок-героїнь, роковини Тараса Шевченка, вечори великодніх і різдвяних традицій, відзначили річницю незалежності України, тощо. Членки вислали три пакунки в Україну, для придбання фондів влаштували базари, випродажі вживаних речей, солодкого печива й кави у церковній залі.

84-ий Відділ налічує 15 членок, але намагався виконувати свої завдання. Для кращої співпраці з Україною організував зустріч з Оксаною Яцишин з Дрогобича, яка розповіла про працю Суспільної служби. Вислали чотири пакунки з одягом, взуттям, книжками та шкільним приладдям в Україну, грошову допомогу в сумі 265.00 дол. багатодітним родинам Дрогобича, 100.00 дол. для лікування Івана Дзюби. На жаль, Відділ не влаштує вже базарів, які були його фінансовою базою через відсутність приміщення. У 1997 р. відзначив своє 32-ліття святковим обідом з відповідною програмою.

Наймолодший, 85-ий Відділ чисельно зростає, вже п'ять років успішно утримує дитячий садочок "Світличку"; у 1997 році влаштував дитячу маскарладу, фінансовий прихід якої допомагає провадити садочок, зорганізував збірку одягу та іграшок для сиротинців в Україні, брав участь у репрезентаційній зустрічі жінок різних етнічних груп з іллинойським губернатором Д. Едґаром, під час якої показав зразки українського народного мистецтва.

Незважаючи на те, що членки 101-го Відділу працюють і мають родинні обов'язки та не все можуть бути активними, все ж вони намагалися виконати свою працю у відділі, відвідуючи немічних та хворих, фінансуючи пакунки в Україну, влаштуваючи успішні мистецькі виставки.

Як попередніх років, так і в 1997 році при співучасті усіх відділів Округа влаштувала влітку "День Союзянки" на оселі "Круглого Озера", весною провела збірку "Писанка Україні", прихід від якої (1,750 дол.) був призначений на допомогу Україні.

Від Окружної Управи виступала заступниця го-

лови Олена Харкевич. Слід зауважити, що під час відсутності голови керівництво Округою у 1997 р. перебрали заступниці голови Марія Дорожинська і Олена Харкевич, які, при активній співпраці членок Управи, успішно виконали свої завдання. Олена Харкевич у своєму слові зупинилася над "світлом і тінями" сучасної дійсності, природним і невідкличним процесом старіння, зменшенням ентузіазму членства у суспільній праці, труднощами у приєднанні молодих жінок, тощо. У центрі позитивного процесу зазначила зріст жертвенності членства, зокрема в допомозі Україні, виховну працю садочка як запоруку збереження української окремішності в діаспорі, активну участь СУА в усіх проявах громадського і політичного життя. Відзначила 200-літній ювілей появи "Енеїди", батька української літератури Івана Котляревського, вагомий у сьогоднішньому часі боротьби за право і розвиток українського слова в Україні. Згадала про злочинну акцію торгівлі молодими жінками України, про яку появилася стаття в часописі "Нью-Йорк Таймс".

Після полуденкової перерви від Головної Управи з'їзд привітала голова СУА Анна Кравчук. Вона також

виявила турботу про стан торгівлі дівчатами з України, повідомивши про спільну заяву СФУЖО і Світового Руху Матерів, які вислали протестаційний лист до Організації Об'єднаних Націй. Голова розказала про відвідини дружиною президента США Гілларі Клінтон України, зокрема, про її приязні зустрічі з головою СУ Атеною Пашко та іншими представницями жіночих організацій. Бажаючи Окрузі Чікаго успіхів на майбутнє, А. Кравчук підкреслила велике значення тісного, сердечного зв'язку жіноцтва діаспори з Україною. Опісля, довголітня голова і Почесна голова Округи Анастазія Хариш коротко згадала спільні роки праці, об'єктивно аналізуючи успіхи і недоліки та висловила побажання конструктивного росту СУА в майбутньому. З'їзд вибрав нову Округну управу, яку очолила Любомира Калін.

Підсумовуючи звіти діяльності і накреслених дальших плянів праці, віримо, що майбутнє Округи Чікаго у новому 1998 році буде позитивним і успішним, запорукою цього є стійка активність відділів, приєднання нових членок та вмільй провід енергійної новообраної голови.

Мирослава Шевчик,
делеґатка 22-го Відділу.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У НЬЮ-БРОНСВІКУ, Н.Дж.

Щорічно відзначаємо Шевченківські роковини. 65-ий Відділ Союзу українок Америки запрошує на це свято сусідній 92-ий Відділ з Менвіл, Н.Дж. Парох нашої церкви П. Лабінський, у парафіяльному бюлетені, запросив прийняти участь у святі всю церковну громаду.

Свято відбулося 15 березня у церковній залі. Голова Відділу Н. Головінська, привітавши присутніх, відкрила свято "Заповітом". Реферат виголосив Олександр Шандор. Союзянки, під керівництвом Дарії Орхівської, заспівали пісні "Думи мої", "Реве та стогне Дніпр широкий" і "Садок вишневий".

Художнє читання творів Тараса Шевченка представили: Оксана Гуцул, Світлана Попіль, Марта Королишин і Роман Головінський.

Голова Відділу Н. Головінська, звернулася до місцевих студентів, щоб вони взяли участь у святкуванні. Отже, реферат і деклямації виконали молоді студенти, за що щиро подякувала їм голова Відділу. Успіхові програми, безперечно, сприяли родичі виконавців — бабусі, дідусі та батьки, допомагаючи молодим у артистичній програмі. Свято закінчилося співанням національного гімну.

Тамара Панкевич,
пресова референтка.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

70-ИЙ ВІДДІЛ СУА ІМ. ВІРИ БАБЕНКО, ПАССЕЙК, Н.Дж.

Загальні збори 70-го Відділу СУА ім. Віри Бабенко в Пассейку, Н.Дж. відбулися 28 лютого 1998 р. На зборах була присутня голова Округи Нью-Джерзі Марія Полянська.

Управу на 1998 рік вибрано у такому складі: Олена Бобиляк — голова, Ірена Чайківська — заступниця голови, Ольга Мочула — секретарка, Світлана Марченко — скарбник.

Референтки: Ольга Буртик — пресова, Марія Бакалець — суспільної опіки і стипендій, Леся Мочула — культурно-освітня, Ірена Цапар — музейна і зв'язку, Ядвига Дяченко — господарська.

Контрольна комісія: Стефанія Квасовська — голова, Лідія Ігнат та Марія Борбич — членки.

Ольга Буртик,
пресова референтка.

34-ИЙ ВІДДІЛ СУА В КОВГОЗ, Н.Й.

Річні загальні збори 34-го Відділу СУА в Ковгоз, Н.Й. відбулися 22 лютого 1998 р.

Вела збори голова президії — Христя Кифор, секретарювала — Уляна Омецінська. Округу Середнього Нью-Йорку репрезентувала її голова — Дося Кушнір.

Управу на 1998 рік перевибрано в такому чкладі: Марія Мацюк — голова, Уляна Омецінська — заступниця голови, Зеновія Білас — секретарка, Катруся Барсиджіян — скарбник.

Референтки: Дарія Ракоча О'Neil — культурно-освітня, Ольга Ракоча і Христя Кифор — суспільної опіки, господарські — Кароліна Бездух, Софія Поповська і Марія Савків.

Контрольна комісія: Стефанія Бачинська — голова, Наталія Стемська і Віра Гарбач — членки. Вільні членки — Анна Гогоша і Віра Галібей.

Уляна Омецінська,
заступниця голови 34-го Відділу.

90-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ЮЛІЇ ЛОГУШ

*Перший ряд, друга праворуч Юлія Логуш.
First row, second from right. Julia Logush.*

Представляючи нашу високоповажану 90-літню релігійну парафіянку Української католицької церкви св. Архистратига Михаїла в Милвокі, Вискансин, довголітню членку 51-го Відділу США Юлію Логуш, мені пригадуються слова народньої мудрости: "Щоб дочекатися глибокої старости, треба мати великі заслуги перед Богом".

Юлія Логуш з Максимовичів народилася 20 лютого 1908 р. у Львові. Шестилітня Юлія з двома молодшими братами залишилася сиротами — помер батько. Нелегка відповідальність за дітей лягла на материнські руки. Незважаючи на тяжку працю матері, дівчинка мала добру опіку. Після закінчення Народної школи вступила до Учительського семінара, який закінчила у 1927 році. Ставши вчителем та виховуючи молоде підрастаюче покоління на польських землях, Юлія пам'ятала, що вона українка.

1933 р. у Львові Юлія Максимович вийшла заміж за молодого професора Омеляна Логуша. Через два роки після одруження померла її мати, залишивши молодят з маленькою шестимісячною дочкою. Молода родина продовжує працювати у Польщі. Омелян Логуш часто хворів, тому що під час Першої світової війни, ще дитиною, був поранений. Нелегким було життя.

У 1941 році, маючи дві доні, родина Логушів переїхала в Галичину, село Язлівець, де обоє вчили української мови, вже українських дітей. Друга світова війна. 1945 рік. Німеччина — страх, голод, біль, розлучення дружини з чоловіком — батьком трьох

дочек. Подружжя живе у різних таборах.

Після закінчення війни у жовтні 1950 року Логуші емігрували до Америки, поселилися в Чикаго, де прожили 7 років. І знову переїзд, знову нові турботи. Люди, які є сильні духом, виживають і досягають певної мети. Розмовляючи з панею Юлією, я зрозуміла, що вона належить до тих сильних і нескорених.

Прибувши до привітного і затишного міста Милвоки, Юлія Логуш, зразу ж включилася до праці парафіяльно-громадського життя при Українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла. Стала активною членкою 51-го Відділу США, в якому займалася харитативною працею, висилаючи посилки для бідних українських дітей діаспори. Жертвує щирі датки для своєї католицької церкви в Милвокі, а також надає грошову допомогу потребуючим в молодій незалежній Україні.

Чоловік пані Юлії помер у 1995 році, проживши з родиною 62 роки. Тепер наша мила 90-літня Ювілятка мешкає з наймолодшою донею Марійкою, користуючись теплою і дбайливою опікою доньок — Надії і Нусі та люблячих семеро онуків і п'ятьох правнуків.

На закінчення, варто сказати про мистецький талант пані Юлії Логуш до української вишивки, яка переливається соковитими барвами веселки, а також про витончені праці лагідних весняних кольорів з кераміки і дерева.

Нехай її гарне життя, буде добрим прикладом для нас.

Оля Савчин.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

ПОЖЕРТВИ ЗА КВІТЕНЬ 1998 Р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять **бл. п. Миколи Хоманчука** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. **Олександра Юзенів**

У світлу пам'ять нашої тітки **бл. п. Ольги Масюкевич**, яка померла 24 грудня 1994 р., складаємо **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. **Дарія і Мирон Ярошевичі.**

Замість квітів на свіжу могилу нашої кузинки **бл. п. Христі Солонинки-Сабат** складаємо **30.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Родині висловлюємо найщиріші співчуття. **Роман і Анастасія Прийми.**

Замість квітів на свіжу могилу моїх дорогих приятельок **бл. п. Марії Савчак і бл. п. Ольги Івасівки** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. **Ірена Біскуп**

In memory of my mother **Iwanna Medwid** the donations were made to the Chernobyl Fund; **\$50.00** — Mr. & Mrs. M. Khowaylo; **at \$25.00** — Mr. & Mrs. G. Piczko, Mr. & Mrs. D. Cook, Student Health Center at College of William & Mary; **at \$20.00** — Mrs. M. Bilyska, Mrs. Gretchen; **\$10.00** — Mrs. & Mrs. K. Linthikum. **Total \$175.00.**

Orysia M. Stefaniv — daughter.

ЖЕРТВОДАВЦІ

UNWLA Branch 36 in Chicago recieved **\$200.00** from the members of the Ukrainian National Association, Branch 220, and donated that amount to the Chernobyl Fund.

Luba Novak — President of Branch 36.

СУСПІЛЬНА ОПІКА СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять **бл. п. Олени Климишин** складаємо **75.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА, а чоловікові Миколі та дочці Уляні висловлюємо глибокі співчуття.

Олена Харамбура, Андрій і Лариса Харамбури, Микола й Анна Єйни.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Остапа Стельмаха**, батька Романа Стельмаха — нашого співпрацівника в Українській Кредитівці у Філядельфії, пересилаємо на Фонд Суспільної Опіки СУА **50.00 дол.** Родині висловлюємо щирі співчуття.

Друзі — Марія і Петро Кондрати.

Замість квітів на могилу **бл. п. Марти Гапій** зложили пожертви на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні: **по 50.00 дол.** — Осип Гапій, Ольга Бачинська з родиною, Марта і Тетяна Доберчак; **по 25.00 дол.** — Тамара Гординська, Марія Оленська; **20.00 дол.** — Стефанія Заяць. **Разом 220.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Тимочко-Ратич** зложили на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні: **по 100.00 дол.** — Любомир Ратич, Юрій і Христя Буки; **по 75.00 дол.** — родина Черників, Меланія Банах; **по 50.00 дол.** — родина Тарасюків, Роман і Олеся Ратичі, Ростик і Галя Ратичі, Дарія й Юрко Ратичі; **по 30.00 дол.** — родина Балахів, Федір Цар; **по 25.00 дол.** — Соня Слободян, Марійка Слободян; **по 20.00 дол.** — Порфирій і Тамара Панкевичі, Дмитро Проць, родина Скуріятів (Ніна, Йосиф, Таня), Іван і Оля Яцишини, Оксана Шандор, Ірина Кічержук. **Разом 780.00 дол.**

Замість квітів на могилу дорогої тітки **Ольги Попович**, яка померла в Коломії 6 квітня 1997 р., складаю **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА.

Д-р Марія Фішер-Слиж.

З РІЗНИХ НАГОД

З нагоди **дев'яностаїх уродин Євдокиї Долинської** замість подарунків складаємо на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні через

12-ий Відділ СУА в Клівленді: **100.00 дол.** — Надя Голембіовська; **50.00 дол.** — Анна Стефанюк-Какіс; **по 30.00 дол.** — Лідія і Мар'ян Вирсти, Пет і Влодко Крутиголови, Люба і Михайло Дармохвали, Ірена й Іван Стецури, Леся й Іван Оленчуки, Стефа і Семен Пасельські, Ганя і Стефан Янсичі; **20.00 дол.** — Іда і Василь Котелевичі; **10.00 дол.** — Валентина і Теодор Василики. **Разом 390.00 дол.**

Члени гуртка бриджістів у Гартфорді через 93-ій Відділ СУА зложили **240.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні: Євген і Стефа Сиротюки, Мирослав і Марта Ломаги, Володимир і Ірина Левські, Ірина Чайковська, Павло Крамар, д-р Ярослав Остапюк, Володимир Саяк, Орест Кузьма і Ярослава Кукіль.

In lieu of individual thank you cards on the occasion of my 70th Birthday I am donating **\$100.00** through UNWLA Branch 12 to the Welfare Fund SUA.

Jackie Olenchuk

У пам'ять **бл. п. Параскеві Маціборської** складаю **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки.

Надя й Ігор Хоми.

У незабутню пам'ять **бл. п. Антона Борси** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки з призначенням на допомогу сиротам в Україні. Родині складаємо сердечні співчуття.

Анна і Григорій Гіни.

ЖЕРТВОДАВЦІ

Володимира і Стефан Сливоцькі
Нью-Йорк, Н.Й.

4,000.00 дол.

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

У першу річницю смерті моєї дорогої мами **бл. п. Стефанії Лісікевич** складаю **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу "Бабусям" в Україні.

Іва Лісікевич

У світлу пам'ять **бл. п. Ніни Лощенко**, незабутньої матері наших приятелів Неонілі і д-ра Сергія Винярських, замість квітів складаємо **50.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу "Бабусям".

Д-р Юрій і Христина Свищуки.

Сердечно дякую членкам 51-го Відділу СУА в Мілвокі, Вискансен, та знайомим, які відвідали мене і передали

поздоровлення з нагоди моїх дев'ятдесятилітніх уродин. З цієї нагоди складаю **50.00 дол.**, а Соня Сабат **10.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу "Бабусям" в Україні.

Олія Логуш

ЖЕРТВОДАВЦІ

33-ій Відділ СУА, Парма, Ог.

100.00 дол.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Лідія Черник,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

Анна Рак,
скарбник Суспільної
Опіки СУА.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

(ПОЖЕРТВИ ЗА БЕРЕЗЕНЬ 1998 Р.)

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Олени Климишин**, Почесної членки СУА, на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" склали: **по 25.00 дол.** — Рома і Володимир Дигдали, Ліда і Василь Колодчини та **200.00 дол.** — друзі родини Климишинів.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак**, замість квітів на її могилу, складаємо **100.00 дол.** через 83-ій Відділ СУА на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Сестра Марта і Євстахій Яроші.

У пам'ять мого синочка **Івася**, у першу річницю його смерті, складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 56-ий Відділ СУА.

Уляна Іванченко, членка 56-го
Відділу СУА.

Складаю **15.00 дол.** на Пресовий Фонд гарного, змістового журналу "Наше Життя".

З привітом і повагою Валентина Юрченко.

У світлу пам'ять **бл. п. Анни Ратич** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 65-ий Відділ СУА в Нью-Брансвик.

Олія і Ярослав Городецькі.

У пам'ять **бл. п. Почесної голови СУА Марії Савчак** складаємо **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

**Управа і членки 38-го Відділу СУА,
Денвер, Ко.**

100-ТИСЯЧНИЙ ФОНД ІМ. ОЛЕНИ ЛОТОЦЬКОЇ

У світлу пам'ять визначних союзниць **бл. п. Розалії Полчій, Анастазії Вокер, Марії Савчак, Олени Климишин і Ростислави Яхницької**, з якими я працювала в Головній Управі СУА, складаю **50.00 дол.** на 100-тисячний Фонд імени Олени Лотоцької.

Ірина Кашубинська.

**СЕРДЕЧНО ДЯКУЄМО НАШИМ ВЕЛИКОДУШНИМ
ДОБРОДІЯМ!**

Закінчення із 23 стор.

Ви — майбутні вчителі — своїм словом, своїм досвідом, знаннями будете плекати нове покоління, яке ввійде у ХХІ сторіччя".

Хочеться вірити, що з Божою і людською поміччю ці діти виростуть, здобудуть освіту, стануть вчителями і будуть чесно працювати для свого народу, рідної України. А в душі у них не згасне добра пам'ять, любов і подяка до українських жінок з далекої Америки, які простягли їм руку допомоги в час навчання.

Щиру подяку своїм посестрам з-за океану складаємо і ми, членки Союзу Українок м. Дрогобича. Дякуємо Вам за любов до України й українських дітей. Хай береже Всевишній Вас і Ваші родини! Віримо і працюємо для щасливого майбутнього своєї Держави. Запрошуємо Вас віддати гостинну землю Франкового Краю!

*Наталія Яцків,
голова благочинної секції
"Союзу Українок" м. Дрогобича.*

СПРОСТУВАННЯ

У "Нашому Житті" за квітень ц. р. у повідомленні про загальні збори 43-го Відділу СУА ім. Олени Пчілки у Філадельфії, Па. (стор. 28, ліва колонка, слід читати: "Управу на 1998 рік вибрано у такому складі: Анна Максимович —

голова, Анастазія Жилава — Почесна голова, Іванна Пенкальська — діюча заступниця голови" і далі за текстом.

У пожертвах на Фонд Чорнобиля СУА (стор. 30, ліва колонка, пожертва перша знизу) слід читати: "У світлу пам'ять бл. п. Мирослава Лібера на Фонд Чорнобиля СУА зложили: 150.00 дол. — Адріана і Петро Лібери" і далі за текстом.

У пожертвах на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" за квітень (стор. 29, ліва колонка, перша пожертва знизу) слід читати: "У світлу пам'ять бл. п. Марії Савули" і далі за текстом.

У "Нашому Житті" за березень ц. р. (стор. 25, права колонка) у повідомленні про загальні збори 82-го Відділу СУА пропущено прізвище новообраного скарбника — Надії Попель.

У березневому числі "Нашого Життя" (стор. 25, ліва колонка) у повідомленні про загальні збори 83-го Відділу СУА треба читати: "музейно-мистецька референтка — Дана Чехович".

У "Нашому Житті" за квітень ц. р. у повідомленні про загальні збори 22-го Відділу СУА в Чикаго пропущено прізвище Анни Слободян — кореспонденційної секретарки і Дарії Менцінської — фінансової референтки.

Перепрошуємо за недогляд.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ ВІД 1-ГО ДО 31-ГО БЕРЕЗНЯ 1998 Р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

In loving memory of my wife **Rosalie Polche** on the first anniversary of her death I am donating **\$2,500.00** to the Sir Harry and Rosalie Polche Endowment Fund.

Sir Harry Polche KSG.

In loving memory of my sister **Rosalie Polche** on the first anniversary of her death am donating **\$2,500.00** to the Mary and Nicholas Chuma Memorial Fund.

Natalie Chuma

На Меморіальний **Фонд ім. Анни Байко, Марії і Миколи Стисловичів 1,500.00 дол.** зложила

Оксана Байко (IBM)

На Тривалий **Фонд ім. Юрія і Аніси Мицаків** зложили **500.00 дол.**

Юрій і Аніса Мицаки.

ДАТКИ

350.00 дол. — Carullo Construction Corporation;

200.00 дол. — Анна Політило;

по 100.00 дол. — Михайло і Люба Костриби, Борис Галаган, Софія Серафим, Володимир і Софія Кузики, д-р Павло Джуль, Дмитро Шумило, Марко Бикачевський (Merrill Lynch & Co);

55.00 дол. — Ірина Гудз (через 93-ій Відділ СУА);

по 50.00 дол. — Гедвіга Черевко, проф. Петро і Леся Гої, Анастасія Вариха, д-р З. Лев і Оксана Мельники, Андрій Гонч, І. Куземський, Марія Зарицька;

40.00 дол. — Н. Н.;

по 30.00 дол. — Євген Стахів, Ігор Шевчук, Зоя Турчин;

по 25.00 дол. — Остап і Віра Винники, Мирослав і Зеновія Кулиничі, Оксана Бережницька, Лідія Баранська, Дмитро Сороханюк, Любов Раковська, Оксана Лукашевич-Полон, Олександра Юзенів;

по 20.00 дол. — Наталія Вайда, Любомира Ціховляс;

15.00 дол. — Олександр Кізима;

по 10.00 дол. — Емілія Балабан, Стефанія Цьолко, Володимир Лехіцький.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

5,000.00 дол. — Катерина Литвинка Фанок (The Chubb Corporation);

2,500.00 дол. — Марко і д-р Аріядна Бахи;

1,500.00 дол. — Оксана Байко (IBM);

1,000.00 дол. — Володимир і Мерилін Шарки;

500.00 дол. — Богдан Крижанівський (IBM);

445.00 дол. — 119-ий Відділ СУА (з коляди);

250.00 дол. — М. В. Заяць (IBM);

по 200.00 дол. — Марта М. Перейма, Мира Мандзюк (Freerport-McMohan Foundation), 93-ій Відділ СУА, Володимир і Софія Мухи;

150.00 дол. — Андрій Кобзар (NCR Corporation);

100.00 дол. — д-р Мирослав і Люба Прокопи;
по 50.00 дол. — 36-ий Відділ СУА, Любомир та Ірена Бородайки;

25.00 дол. — Володимир і Євгенія Шпирки;

20.00 дол. — Наталія Могिला;

15.00 дол. — Віра Борисенко.

З нагоди 50-ліття нашого приїзду до США 23 березня 1948 р., складаємо **500.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Осип і Лідія Оришкевичі.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять мого чоловіка **бл. п. Зенона Фанка** складаю **5,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ через 71-ий Відділ СУА.

Катерина Литвинка-Фанок.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. д-р Любомири Зазулі-Коцур** пожертви на УМ зложили: **200.00 дол.** — Ігор Коцур, діти Юрій та Зоя і внуки: **100.00 дол.** — д-р Юрій і д-р Люба Стефанівські; **по 15.00 дол.** — Марія Ліниця, Біл і Стар Ткачуки.

Замість квітів на свіжу могилу **д-р Любомири Зазулі-Коцур** складаємо **25.00 дол.** на потреби Українського Музею в Нью-Йорку.

Лідія і Ярослав Черники.

Замість квітів на могилу **св. п. Анни Стецько**, лікаря, патріотки, мучениці концентраційних таборів, яка померла в лютому 1998 р. у Львові, складаємо через 28-ий Відділ СУА **40.00 дол.** на УМ.

Надія і Ярослав Бігуни.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савули** складаємо **100.00 дол.** на потреби УМ. Родині висловлюємо сердечні співчуття.

Наталка і Роман Кузики.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Савули** складаю **100.00 дол.** на потреби УМ. Родині висловлюю щире співчуття.

Дарія Кузик

У пам'ять **бл. п. Неонілі Стецьків** пожертви на УМ **по 50.00 дол.** зложили: Дарія Будна, Анна Будна-Аляра, Марко Будний.

У пам'ять **бл. п. Неонілі Стецьків**, нашої знайомої з давніх літ з Тернополя, складаємо **100.00 дол.** на потреби УМ.

Д-р Іван і Наталія Макаревичі.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Нілі Стецьків** складаємо через 64-ий Відділ СУА **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Мирослав і Люба Прокопи.

У пам'ять **бл. п. Нілі Стецьків** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині висловлюємо щире співчуття.

Д-р Волтер А. і Гелен Петришини.

У пам'ять **бл. п. Стефана Паньківа** складаю **40.00 дол.** на потреби УМ.

Любомира Йолдаш.

У пам'ять **бл. п. д-р Любомири Зазулі-Коцур** складаємо **50.00 дол.** на Український Музей в Нью-Йорку.

Зенон і Віра Салевичі.

У пам'ять **бл. п. д-р Любомири Зазулі-Коцур** складаю на УМ **100.00 дол.**

Ольга Дробочька.

У пам'ять моєї дорогої і незабутньої шкільної товаришки з Бережан **бл. п. Роми Крамарчук-Папунько** складаю **30.00 дол.** на УМ.

Натапка Миколаєвич

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Євгенії Цісик** зложили на УМ: **25.00 дол.** — Ярослав і Ярослава Букачевські; **15.00 дол.** — Аполонія Книш.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Михайла Глушка** на УМ зложили: **по 50.00 дол.** — дружина Марія Глушок і сестра Мирослава Глушок; **по 25.00 дол.** — членки 19-го Відділу СУА: Ярослава Лабка, Дарія Кузик, Віра Сендзік.

У пам'ять **бл. п. Анастасії Волкер**, визначної громадської діячки у Дітроїті, яка була від 1992 до 1996 рр. головою The St. Andrews Ukrainian Village Condominium Association у Норт Порт, Флорида, власники і мешканці цього будинку складають на Український Музей в Нью-Йорку: **по 100.00 дол.** — Галина Бабчук, Марія Савицька, Роман і Галина Поритки, дирекція будинку св. Андрія; **по 50.00 дол.** — Богдан і Ольга Козаки; **по 40.00 дол.** — д-р Оксана Шуста; **по 25.00 дол.** — Міра Повч, Галя Сосенко, Віра Шуль, Ореста Ткачук, Олена і Павло Турули; **по 20.00 дол.** — Марія і Сидір Тимяки, д-р Марія і Роман Балтаровичі, Люся і Степан Самбірські, Лідія Козак, Микола і Діонізія Ненадкєвичі, Іван і Анастасія Бутрії, Л. і Р. Шандри, Володимир і Анна Мотики, Мирослава Наливайко, Віра Яворська, Люба Ткач, Катерина Мисько; **по 10.00 дол.** — М. і М. Кобзани, Євгенія Федак, Люся Крук, Євгенія Петрина, В. Нашанський, Люся і М. Гарасиміві, Валентина Мушинська, В. Гордон, М. Ситник, М. Кобрин, А. Качмар, Гелена Павлова. Збірку провела Марія Тимяк з допомогою Лідії Козак. Родині висловлюємо наше щире співчуття.

У пам'ять **бл. п. Михайлини Павлович-Пилипець** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослав і Надія Шмігелі.

У пам'ять **бл. п. Ірени Суської** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослав і Надія Шмігелі.

У пам'ять **бл. п. Валентини Переяславець** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослав і Надія Шмігелі.

У пам'ять **бл. п. Михайла Білоуса** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослава Вишивана.

Замість квітів на могилу **бл. п. Юрія Кузьмича** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ірена і Юрій Хухри.

Замість квітів на свіжу могилу нашої приятельки **бл. п. Ольги Білас-Бунецької** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослава і Роман Ракочі.

У пам'ять дорогої сестри **св. п. Оксани Рак** складаємо **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марта і Євстахій Яроші.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія і Ярослав Томоруґи.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослава Вишивана.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої і незабутньої **св. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ольга і Ярослав Чипаки.

In memory of **Oksana Rak** we are donating **\$25.00** to the UM Building Fund.

Natalie Chuma and Sir Harry Polche KSG.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Ярослав Рожанковський.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Іванна Жовнір.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марта і Андрій Бачинські.

У пам'ять **бл. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ліда і Роман Боб'яки.

У світлу пам'ять **Оксани Рак**, членки 64-го Відділу СУА, складаємо на Будівельний Фонд УМ: **по 100.00 дол.** — Анна і д-р Роман Алиськевичі, Ніна і Роман Ільницькі, Марта Навроцька Торієллі; **по 50.00 дол.** — Стефанія і Дмитро Косовичі, Євгенія і Євген Івашківи, Олена і Юрій Кисілевські, Христя і Юрій Навроцькі, Марія Савицька; **по 25.00 дол.** — Ніна Самокіш, Євстахія Мілянч, Люба і д-р Мирослав Прокопи, Ольга Гуглевич, 64-ий Відділ СУА; **по 20.00 дол.** — Марта Данилюк, Дарія Костів, Галина Ціґаш, Любов Раковська, Галина Гошовська; **10.00 дол.** — Наталія Білоус.

У світлу пам'ять мого чоловіка інженера **Лева Яцкевича** у другу болочу річницю смерті складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Леся Яцкевич.

У пам'ять **св. п. Квітки Цісик**, чарівної пташки, що своїм чудовим голосом розвеселяла всю українську спільноту, на нев'яничий вінок складаємо **100.00 дол.** на будову нового музею, а родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Стефанія і Микола Чорні Досінчуки.

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ПІДТРИМКУ!

Управа і Адміністрація Українського Музею.

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

МАРУСЯ БОГУСЛАВКА

То не чорні хмари над Богуславом стояли, то турки-яничари на місто напали, людей ловили, назад руки в'язали і в тяжку неволю далеко в Туреччину гнали.

Спіймали дівчину-білявку, попівну Марусю Богуславку.

Гарна, дуже гарна була Маруся. Та коли її на базарі продавали, вподобав її багатий турецький паша.

— Дам її виховати в мусулманській вірі і в звичаях турецьких, туркинею стане, за дитину мені буде.

Купив паша Марусю, по-турецькому її одягнув і найняв учителів, щоб дівчинку вчили, щоб її потурчили-побусурменили. І пильнували вчителі, щоб вона рідного слова не чула, хреста не бачила, щоб не до Христа, а до Мохаммеда молилася.

Але дівчинка глибоко в серці носила чарівний образок. Вона бачила на ньому шматок чудової країни з шумливою рікою, крутими скельними берегами і білими хатами в вишневих садах.

То був образ України, її рідного краю.

Роки минали і той чудовий образ звільня зтирали. Уже Маруся туркинею стала. Жила в достатку і в розкоші, а коли паша з дому виїжджав, то ключі всього хазяйства Марусі в опіку давав.

Чудова була в паші палата, вся в сріблі-золоті і самоцвітах. А за садом-виноградом стояла вежа висока, глибоко в землю вмурована, з сірого каменю збудована. Скільки разів Маруся в паші не питала, що це за будівля, завжди її паша чимнебудь збував, відповіді не давав. Від того Маруся ще цікавіша стала.

Раз увечері Маруся пішла на край саду-винограду і спинилась під вежею. Стала до неї приглядатись, стала себе сотий раз питати, нащо казав паша таку понуру вежу будувати.

І враз із вежі донеслась до неї приглушена пісня. То не один голос співав, то кілька сотень людей співало, сумно на долю нарікало, що вже тридцять літ у неволі пробувають, Божого світу, сонця праведного не видають.

Дівчина здогадалась: то невольники з України, брати її рідні в цій вежі без сонця-світла погибають, свою тугу піснею виливають. І тоді враз із ними заплакало серце в Марусі Богуславки, а її щирі сльози немов обмили образ далекого рідного краю, і від того вечора знов став світлий і виразний, як колись.

Відтоді Маруся спокою не мала, тихим сном не спочивала, все якусь таємну думу думала-гадала.

Раз, як паша в турецьку церкву на молитву поїхав, Маруся щонайбільший ключ вибирає, до невольницької вежі поспішає, двері залізом ковані відчиняє, братів рідних-невольників бідних на волю випускає.

Здивувались невольники:

— Не можемо тій дівчині віри йняти! Хоч вона по-нашому розмовляє, не знати, що вона з нами вчинити гадає.

Тоді Маруся на одвірок схилилась, слізми обмилась:

— Не хочу я лиха вашого, бідні невольники! Кажу я вам: добре дбайте, в городи християнські утікайте, поки турки ще нічого не знають.

І вийшли невольники з вежі холодної, місто турецьке тихцем-хильцем минали, в Україну рідну ярами темними тікали. А коли останній невольник з вежі вибігав, Маруся його за руку придержала:

— Прошу я тебе, козаче, як дозволить тобі Бог дістатись у рідний край, ти містечка Богуслава не минай, моему батькові, моїй матері від доньки поклін передай. Скажи, що їх дочка спокутувала свою провину, братів рідних — невольників бідних відпустила в Україну.

А той козак, то ще й був кобзар-бандурист. То як вернувся в рідний край, склав прекрасну пісню — думу про Марусю Богуславку і селами-городами людям співав.

І хотіли люди знати, що сталось з Марусею. Але кобзар того не знав і в думі не розказав.

Так і залишилась навіки незнаною доля дівчинки-білявки, Марусі Богуславки, що хоч без своєї вини туркинею стала, братам рідним — невольникам бідним волю дарувала.

ЛОПУШОК-РЕП'ЯШОК

Там, у виярку, малята,
Справжній слон росте вухатий.

Гляньте, он біжить за вами,
Заквітчався реп'яшками.

А яка у нього тінь!
Може це гривастий кінь?

Діти в сміх: — Який це слоник?
І не слоник, і не коник,

Це зелений лопушок,
Лопушок-реп'яшок.

Як збереться мандрувати —
Ловить хлопців за штанята,

А дівчаток за панчішки —
І мандрує з ними пішки.

Отакий реп'яшок,
Наш вухатий лопушок.

Рис. Ніни Мудрик-Мриц

СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

ПІСЕНЬКА ІВАСЯ

Рости, рости, саде,
Зелен-винограде,
В росянім віночку
Ставай до таночку.
І я собі, як схочу,
Листям залопочу.

Лети, лети, пташе,
На подвір'я наше
Та берися в боки —
Пустимося в скоки.
І я собі, як схочу,
Крильцями затріпочу.

Пливи, пливи, річко,
Ще й поклич сестричку,
Погукай струмочки,
Нехай дмуть в гудочки.
І я собі, як схочу,
Сині хвилі покочу.

НІНА МУДРИК-МРИЦ

КУЛЬБАБКА

А я дружу з Кульбабкою,
Що на лужку цвіте
І світить наче сонечко,
Люблю її за те.

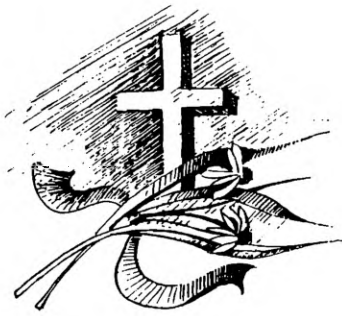
Уранці вже іздалеку
Вітання шле мені,
Всміхається, манить на луг
У краплі рос ясні.

А потім разом граємось,
Про казки гожий світ
Розказує мені дива
На сонце схожий квіт.

Знов ранок, я уже в вікні —
Де ж дівся квіт ясний?
Нема Кульбабки, лиш
тремтить
Клубочок хутрянний.

Біжу туди... подув вітрець,
Порвав увесь клубок
І білим пухом застелив
У лузі моріжок.

Порожне бильце струнчиться,
Обіцює мені,
Що зацвітуть по всім лужку
Кульбабки навесні.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою — 14 січня померла **Розалія Капустій**, наша подруга, членка 50-го Відділу СУА в Анн Арборі, Міч. Вона хворіла останні три роки, стоїчно переносячи біль — вона мала рака, але ніхто навіть не здогадався про її терпіння, про її тяжку хворобу. Розалія не хотіла бути об'єктом жалю і співчуття, не хотіла розглядати себе, як жертву долі, і тому продовжувала, поки ставало сили, виконувати обов'язки в українських громадських організаціях. А тих обов'язків було багато: Розалія була головою Клубу українців з вищою освітою ("градуантів") Дітройту та Виндзору — посада, яку вона займала впродовж чотирьох років; була членом управи, а з 1996 року директором корпорації Українське село, створеної для побудови й утримання оселі для людей похилого віку, а крім того належала до нашого Відділу СУА, беручи участь у нашій праці майже до останку. Про подиву гідну силу духу своєї матері згадує Кароліна: "Вона посідала неймовірну життєрадісність, любов до життя і до людей", а багаторічний співпрацівник Розалії, Степан Віхар, сказав: "Наша громада не підозрювала про її тяжкий фізичний

стан, бо вона продовжувала працювати в наших установах, як і раніше... тому для нас вістка про її смерть була страшною несподіванкою і горем... губимося в думках: чому її життя перервалося саме у розквіті її творчих сил? Втрата цієї талановитої, такої працюючої і люблячої людини, болюча, але пам'ять про неї збережуть наші серця". Ми, союзники, можемо тільки приєднати наші голоси до цих прочулених слів.

Короткий нарис її життя не дає повної уяви про Розалію Капустій, як людину, але навіть із сухого переліку її досягнень вимальовується портрет енергійної і розумної жінки, щирої українки, доброї матері і дружини. Народилася Розалія в місті Дітройті, 9 лютого 1946 року в родині свідомих українців, Івана й Анастасії Васкул. Батьки змалку прищепили дочці любов до вчення і до українських традицій. Розалія вчилася відмінно, стала студенткою Мічиганського університету, який закінчила зі званням доктора історичних та економічних наук. Під час навчання в університеті, була головою Українського студентського клубу. По

закінченні університету отримала посаду у Вейнському університеті, де з часом досягла звання професора. Викладала історію та економіку. Якийсь час була викладачем в Мічиганському університеті — у Дірборнському філіялі, а також у коледжі Брукдейль, в Нью Джерзі. Коли вона очолила Клуб Градуантів, він тоді ледве жеврів, але Розалія зуміла влити нове життя в цю організацію, яка стала зразком для створення всеамериканської Федерації українських бізнесових та професійних установ Північної Америки, співзасновником і секретарем якої вона стала. Розалія була глибоко релігійною людиною і брала активну участь в житті парафії Непорочного зачаття в Гемтремку, Міч. На її панахиді служило кілька священників, які згадували її теплим словом, особливо отець Бернард Панчук, який багато років був настоятелем цієї церкви, а тепер служить у церкві св. Юра в Нью-Йорку, звідки приїхав попросити в далеку дорогу свою колишню добру парафіянку Розалію.

Розалія мала двох дочок, Кароліну й Христину, і вони обидві згадують свою матір з великою любов'ю, підкреслюючи, як вона дбала про родинне тепло, злагоду й близькість між членами сім'ї. І так, як колись її батьки, Розалія втілила в душі своїх власних дочок любов до навчання й настирливість у досягненні поставленої мети. Ці самі риси характеру — уважність, виrozumілість, бажання допомогти, ми всі відчували, спілкуючись з Розалією у нашій союзницькій праці.

Якщо згадати напрямні СУА й ті людські чесноти, які наш Союз намагається плекати у своїх членів, то можна сказати, що Розалія Капустій була зразковою союзницею, українською жінкою в найкращому її втіленні: освіченою, національно свідомою, щирою, людяною, доброю громадською діячкою і доброю матір'ю і дружиною. Вічна тобі пам'ять, дорога сестро!

Ася Гумецька,
50-ий Відділ СУА,
Анн Арбор, Міч.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧІВ ЖУРНАЛУ

Редакція журналу "Наше Життя" звертається до пресових референток та авторів інших матеріалів, що надсилаються до редакції з метою друку, із проханням подавати всі іншомовні написи й назви у рукописах мовою оригіналу. Спроби авторів матеріалу транслітерувати англійські та іншомовні назви ускладнюють роботу редакції. Дякуємо за співпрацю і чекаємо нових цікавих матеріалів.

Редакція

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Третьяк — 1-ша заступниця голови
Софія Геврик — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як — 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Варка Бачинська — протоколярна секретарка
Таїсса Турянська — скарбничка
Надія Цвях — фінансова секретарка
Ярослава Рубель — для справ преси
Оксана Фаріон — вільний член
Марія Пазуняк — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Лідія Черник — суспільної опіки
Ірена С. Олексюк — виховна
Люба Біловщук — стипендій
Марта Яросевич — екології

Ірена Чабан
Тамара Стадниченко

— головний редактор "Нашого Життя"
— редактор англійської частини журналу

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Квітка Іваницька — Дітройт
Марія Раковська — Філадельфія
Олександра Кіршак — Нью-Йорк
Марта Стасюк — Північний Нью-Йорк
Марія Полянська — Нью-Джерсі
Іванна Шкарупа — Огайо
Любомира Калін — Чикаго
Марта Рудик — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Центральний Нью-Йорк
Марія Одежинська — зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич — голова
Рома Шуган — член
Іванна Ганкевич — член
Лідія Колодчин — заступниця
Надія Савчук — заступниця

Ольга Рибаків — парламентаристка

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak — 1st Vice President
Sophia Hewryk — 2nd VP — Membership
Martha Bohachevsky Chomiak — 3rd VP — Culture
Iryna Kurowyckyj — 4th VP — Public Relations
Barbara Bachynsky — Recording Secretary
Taissa Turiansky — Treasurer
Nadia Cwiach — Financial Secretary
Jaroslawa Rubel — Press
Oxana Farion — Member-at-Large
Maria Pazuniak — Member-at-Large

CHAIRS

Lidia Czernyk — Social Welfare
Irena S. Oleksiuk — Education
Luba Bilowchtchuk — Scholarship/Children Student Sponsorship Program
Marta Jarosewich — Ecology

Ірена Чабан
Тамара Стадниченко

— Editor-in-Chief "Our Life"
— English editor "Our Life"

REGIONAL COUNCILS

Kwitka Iwanycky — Detroit
Maria Rakowsky — Philadelphia
Alexandra Kirshak — New York City
Martha Stasiuk — New York - North
Maria Polanskyj — New Jersey
Iwanna Shkarupa — Ohio
Lubomyra Kalin — Chicago
Marta Rudyk — New England
Theodosia Kushnir — New York — Central
Maria Odezhynska — Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych — Chair
Roma Shuhan — Member
Iwanna Hankowycz — Member
Lidia Kolodchin — Alt Member
Nadia Sawczuk — Alt Member

Ольга Рибаків — Parliamentarian

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:
Електронна пошта/e-mail: unwla@worldnet.att.net

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**

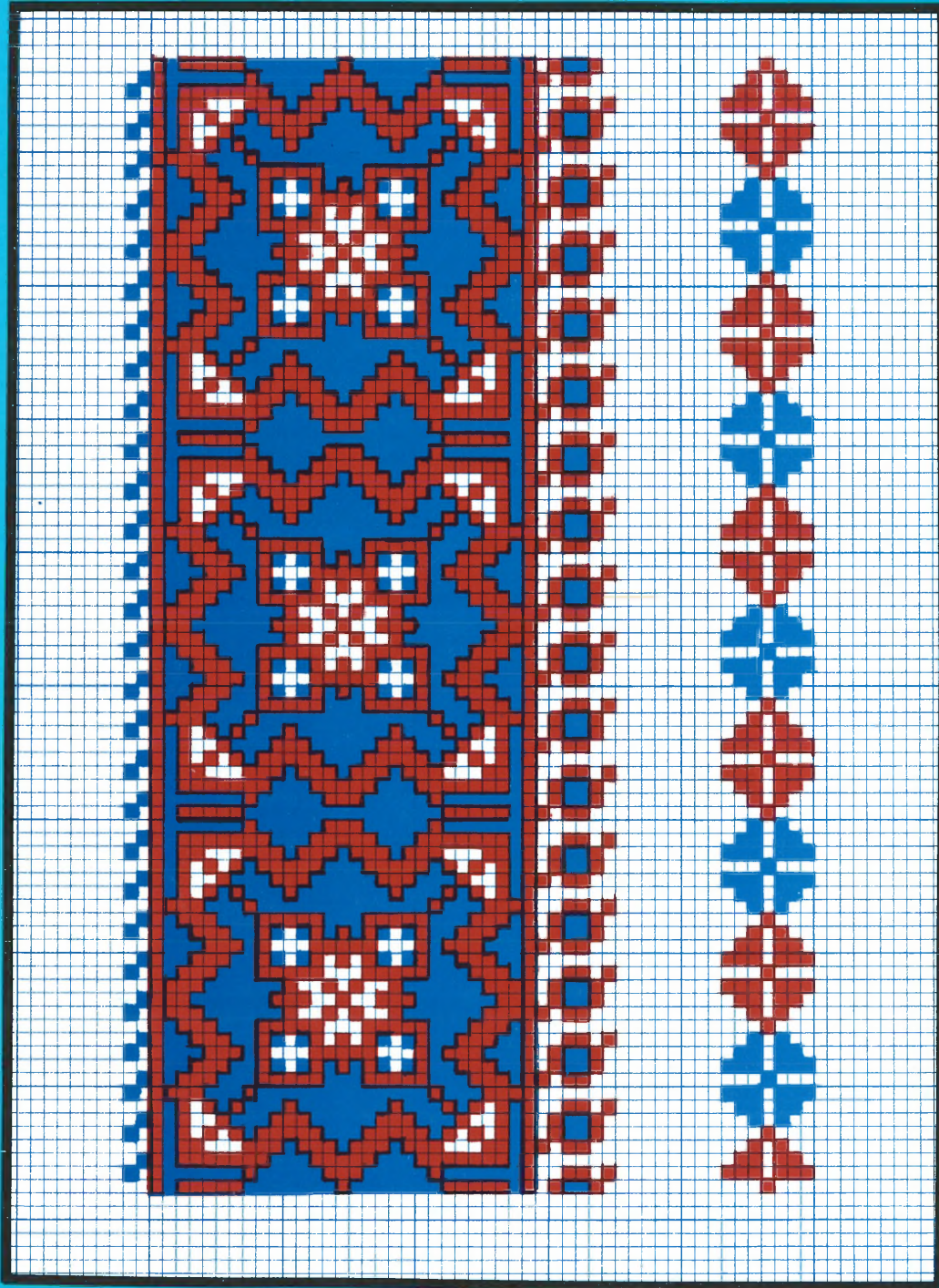
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.
Адміністратор-бухгалтер "Нашого Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:
203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: UkrMus@aol.com

Periodicals Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Взори Західньої Галичини. Повіт Надвірна. Вишивати нитками ДМС червоними ч. 666, синіми ч. 996.
Із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич.
Patterns from Western Halychyna. Region Nadvirna. DMC red 666, blue # 996.
From the collection of Evhenia Bachynska-Fedusevych.